...ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

...ПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 170 (10231) | 1963 оной июлиин 20, суббото | Сэн 2 мүнгэн

НҮХЭДҮҮД, тэжээл бэлэдхэлгые түргэдхэхэтэеэ хамта адууһа малайнгаа ашаг шэмые улам дээшэлүүлхын түлөө тэмсэе!

...ОВЕТ ЭКОНОМИКЫН ЕХЭ ХҮГЖЭЛТЭ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Централһна Статистическэ Управлениин

М Э Д Э Э С Э Л

...тскэ Союзай ажалшад ... партиингаа түүхэтэ ...ъездын, КПСС-эй ЦК-...даадахи Пленумүүдэй ...эбэринүүдые бодото ...ь бэелүүлэн, 1963 оной ...ын хахадта оронойн ...кономикые хүгжөөхэ, ...адай ажана байдал бо-...ультурна ажаһуудалые ...уулха талаар шэнэ ам-...уудые туйлаба.

...мышленностиин хүдэл-...эд валовой продукци ...рилхэ хахад жэлэйн ...эбые 103 процент дүүр-...жэ СССР-эй Министр-... Соведэй дэргэдэхи ...альна Статистическэ ...лени мэдээсэбэ. Про-...енна үйлэдбэриин хэм-...ёдондо жэлэй энэ үеын-... жэшэбэл, 8,5 процен-...эшэлээ. Үнгэрһэн 4,5 ...оо долоон жэлэй түсэ-...араалагдаһан даалга-...а гадуур 33 миллиард ...гэй промышленна про-... үйлэдбэрилэгдөө.

... союзна республика-...аловой продукци болон ...хала хэрэгсэл үйлэдбэ-... хахад жэлэйнгээ даал-...нуудые үлүүлэн дүүр-...

...эсэл дотор гол шухала ...алнүүдые үйлэдбэрил-...одорхой тоо баримта-...харуулагдана. Продук-...ол шухала ехэнхи эд ...элээр хахад жэлэй түү-...үргэгдэһэн, мүн үлүүлэн ...гдэһэн байна. Үйлэд-... хэмжээнэй дээшэлхэ-...амта каустическа содо, ... кислота, шэрэм, гидро-...ануудай генераторнуу-...силосэй ургамал хуряа-...омбайн, хабсаргагдамал ...бетон, радиоприёмник, ...о, велосипед, мотовело-... мебель гаргаха түсэ-...эгэ бага дүүргэгдээгүй

...рһэн хахад жэл соо ...шленностьмнай 300 ша-...нэ түхэлэй машина тү-...гэ, элдэб хэрэгсэлэй при-... болон материалнуудые ...эрилөө. Тиихэдэ хуушан ...эй, бүтээсэ багатай 120-...эшэ машина түхеэрэл-...арат болон приборнууд ...эриһөө болюулагдаһан ... Промышленностиин ...һалбаринуудта ашаглаг-... байһан түхеэрэлгэнүү-...шэнэдхэн хубилгаха та-...ехэ хүдэлмэри хэгдээ; ...рхозуудай машина бү-...н предприятинуудта 27 ... шахуу элдэб түхеэрэл-...эдхэн хубилгагдаа.

...чна шэнжэлэлгын хүдэл-...үүдые, мүн наука техни-...үйлалтануудые үйлэдбэ-...рэ хэрэглэхэ талаар хү-...и нёдондо жэлэйхиһээ ...бага һайжаруулагдаба-...үсэбүүдынь хүсэд дүүр-...гүй.

...С-эй ЦК-гай 1962 оной ...иин Пленумэй шиидхэ-...үүдтэй зохилдуулан, ...а шэнжэлэлгын, проект-...структорска болон про-... организацинуудые гүрэ-...жахын һалбаринууд бо-...үйлэдбэриин комитедүү-...эдэлдэ дамжуулан үгэ-...лаар хүдэлмэри хэгдээ. ... комитедүүдэй мэдэлдэ ...аа дээшэ научна шэн-...гын институт, проектнэ ... конструкторска органи-...ууд оронхой.

...гаа һара соо арадай ...ыда ухаалан зохёолгын ... уралан нарижуулгын ... мянга шахуу дурадхал-...эбтэрүүлэгдэһэн байна. ...эй ашаар орон доторнай ...оо 750 миллион түхэриг ... арьбалагдаха болоо.

...мышленность дээрэ ...й бүтээсые дээшэлүүл-...дондо жэлэй энэ үеынхи-...эшэбэл, 6 процентээр ... Орон доторнай, тэрэ-... Литовско ССР-һээ бэ-...үхы союзна республика-...а хахад жэлэй түсэб дүүргэгдэбэ. Промышленна продукциин өөрынь үные хямдаруулха түсэб үлүүлэн дүүргэгдэбэ.

Хүдөө ажахын талаар бүлэг соо оронойманай олонхи районуудта хабарай тарилгын хүдэлмэри байгаалиин таагүй уларилда үнгэргэгдэжэ, ороонһото ургамалнууд гээгдэлтэйгээр таригдаа гэжэ хэлэгдэнэ. Хүдөө ажахын хүдэлмэришэд энэ бэрхэшээлые шууд дабажа, хабарай тарилгынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Хүдөө ажахын ургамалнуудые тариха талмай 218,1 миллион гектар боложо, нёдондо жэлэйхиһээ 2,1 миллион гектараар ехэ болоо.

Ороонһо таряа ургуулга, худалдан абалгые саашадань дээшэлүүлхэ талаар арадай ажахын тон шухала зорилгые бэелүүлэн, колхоз, совхозуудай ороонһото ургамалнуудай тарилгын талмайе үргэдхөө. Ороонһото, ороонһото-бобово ургамалнууд (кукурузагүйгөөр) 129,6 миллион гектарта таригдаа гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 7,9 миллион гектар ехээр таригдаба. Тиихэтэй хамта ороонһото-бобово ургамалнуудай тарилга 5,6 миллион гектараар дээшэлээ. Тэрэ тоодо горох—4,7 миллион гектараар. Намар таригдаһан шэниисын горитойхон хубиин хосорһон байбашье һаань, шэниисэ тарилга нёдондо жэлэйнгээ хэмжээндэ үлөө. Наран сэсэг тарилга 168 мянган гектараар, саахарай свёкло (фабрична)—156 мянган гектараар дээшэлээ. Кукуруза 33,9 миллион гектарта таригдажа, нёдондонойхиһоо нэгэ бага доошоо байба. Гэбэшье хүсэд болоһон ороонһотой кукуруза хуряахаар нёдондонойхиһоо 2,1 миллион гектар ехээр таригданхай. Малай тэжээл болохоор таригдаһан саахарай свёклын, лён-долгунец, харгаабха тарилгын талмай нэгэ бага доошолуулагдаа.

Колхоз болон совхозуудта эбэртэ бодо малай тоо толгой жэл соо 3 миллионоор олошорбо. Тэрэ тоодо үнеэд 1,6 миллион толгой, хони, ямаад 2,7 миллион толгойгоор олошороо. Гахай болон шубуудай тоо толгой нэгэ бага хороһон байна. Ажалшадай хубиин ажахын эбэртэ бодо мал энэ үе соо 4 процентээр олошороо; үнеэдэй, хони, ямаадай тоо толгой нёдондо жэлэйнгээ хэмжээндэ шахуу үлэжэ, гахайн тоо толгой хороһон байна.

Нёдондо жэлэй түрүүшын хахадтай жэшэбэл, колхоз, совхозуудай мяха абалга 3 процентээр дээшэлээ. Үнеэдэй тоо толгойн нилээд олошорһон байбашье һаа, тэжээлэй талаар, унжагай хүйтэн хабарай элдэб бэрхэшээлнүүдһээ һү һаалга нэгэ бага доошоо байба.

Мал болон шубуудые худалдан абаха хахад жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдэһэн аад, һү болон үндэгэ худалдан абаха даалгабари дүүргэгдээгүй үлөө.

Хүдөө ажахын предприятинуудай материально-техническэ баазануудые бэхижүүлгэ үргэлжэлһөөр байба. Үнгэрһэн хахад жэл соо хүдөө ажахымнай тон олон трактор, ашаанай автомашина, жатка, хуряалгын машина, үнеэ һаадаг түхеэрэлгэ, бусад техникэ, минеральна үтэгжүүлгэ ехээр абаа.

Ашаа зөөлгын эрьесын, ашаа шэрэлгын түсэбүүдэй дүүргэлтэ тухай Централһна Статистическэ Управлениин мэдээсэл соо тэмдэглэгдэнэ. Далайн транспортаар ашаа шэрэлгэ нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө 21 процентээр дээшэлээ. Агаарай транспортаар хүн зониие шэрэлгэ 19 процент дээшэлбэ. Түмэр замай транспорт дээрэ электровоз болон тепловозуудаар ашаа шэрэлгэ 22 процентээр дээшэлээ гэжэ тэмдэглэгдэнэ.

Капитальна барилгада мүнгэ зөөри һомололгые 4 процент, барилга-хабсаралгын хүдэлмэридэ—3 процент дээшэлүүлжэ, гүрэнэй капитальна һомололгоор нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө 7 процент ехээр шэнэ гол фонднууд ашаглалгада үгтөө гэжэ СЦУ-гай мэдээсэлэй капитальна барилга тухай бүлэг соо тэмдэглэгдэнэ. Химическэ промышленностьда минеральна үтэгжүүлгэ, синтетическэ каучук, искусственна болон синтетическэ утаһа гаргаха шэнэ предприятинууд ашаглалгада үгтөө. Хара металлурги, электростанцинуудай дэргэдэ, нефть илгадаг промышленностьда, барилгын материалнуудай промышленностьдэ, текстильнэ предприятинуудай дэргэдэ, эдеэ хоолой промышленностьда үйлэдбэриин шэнэ хүсэнүүд ашаглагдаа. Гэбэшье үйлэдбэриин шэнэ хүсэнүүдые ашаглалгада үгэхэ түсэбүүд ехэхэн гээгдэлтэйгээр дүүргэгдэжэ байна.

Үнгэрһэн хахад жэлдэ гол шухала барилганууд болон ашаглалгада үгтэхэ болоһон объектнүүдтэ мүнгэн зөөри һайнаар хэрэглэхэ талаар хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэһэн байна. Тиихэ зуура тон олон барилгануудта мүнгэ зөөри ехээр сасан үрихэ ушар үзэгдэнэ. Энээн дээрэһээ унжагайрһан барилганууд олошорно, ашаглалгада оруулха барилгануудай түсэб дүүргэгдэнэгүй. Гүрэнэй түсэбөөр капитальна барилгада һомологдоһон мүнгэ зөөри үнгэрһэн хахад жэл соо 14,1 миллиард түхэриг болоо.

СССР-эй арадай ажахыда хүдэлжэ байһан хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай тоо үнгэрһэн хахад жэл соо 69 миллион хүн боложо, нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө 2 миллион хүнээр олошорбо. Хэрэглэмжын ниитын фондһоо хүн зон (түлөөһэгүй һуралсал болон медицинскэ туһаламжа, үбшэлөөл байхадаа түлөөһэ абалга, нарайтай болохо ба амаралтада гаралга, пенси түлэлгэ, олон үхибүүдтэй, үбгэгүй эхэнүүдтэ туһаламжа) 15 миллиард түхэриг абажа, нёдондоной энэ үеынхиһөө тэдхэмжын гаргаша нэгэ миллиард шахуу түхэригөөр дээшэлһэн байна.

Хахад жэл соо хүн зоной нөөсэлгын кассада хадагалһан мүнгэн 6 процент дээшэлжэ, июлиин нэгэнэй байдалаар 13,6 миллиард түхэриг болоо.

Хахад жэл соо гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанда эд бараа наймаалгын хэмжээн 43 миллиард түхэриг боложо, нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө сасуулагдамал сэнгээр 4 процент дээшэлээ.

КПСС-эй ЦК-гай июнь һарада болоһон Пленум ажалшадые коммунизмын үзэл суртаалаар хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриин дүн гаргажа, арадай гэгээрэлэй, культура, наука, литература болон искусствын саашанхи хүгжэлтын гол шэглэл ба тодорхой зорилгонуудые хараалһан байна. Орон доторнай 61 миллион хүн элдэб һуралсалда хабаадуулагданхай. Юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудта 42 миллионһоо дээшэ хүн һуралсаа. Найман жэлэй уялгата һуралсалда шэлжэн оролго хаа хаанагүй бэелүүлэгдэбэ. Байгша оной хабар 900 мянган хүн дунда эрдэмэй болбосоролой аттестат абаһан байна. Тэдээн сооһоо 440 мянган хүн хүдэлмэришэн болон хүдөөгэй залуушуулай һургуулинуудые дүүргээ. Оронойманай дээдэ һургуулинуудта 3 миллион шахуу студентнүүд һурана гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 304 мянган хүнээр олон болоно. Тусхай мэргэжэлэй дунда һургуулинуудта 2,7 миллион хүн һуралсажа, нёдондонойхиһоо 298 мянган хүнээр олошороо. Энэ жэлдэ оронойманай арадай ажахыда дээдэ болон дунда һургуулитай 800 мянгаһаа дээшэ мэргэжэлтэд эльгээгдэхэнь. Орон доторнай 4.476 научна эмхи зургаан хүдэлнэ. Научна ажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан научна хүдэлмэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдэй тоо жэлэй эхиндэ 525 мянган хүн болоо.

Орон доторнай байрын гэрнүүдые барилга үргэн далайсатайгаар үргэлжэлһөөр. Үнгэрһэн хахад жэл соо 19 миллион дүрбэлжэн метр байрын талмайтай гэрнүүд ашаглалгада үгтөө гэхэ гү, али 485 мянган шэнэ квартиранууд тушаагдаа. Тэрээнһээ гадна, гүрэнэй түсэбөөр хараалагдаагүй мүнгэ зөөреэр, мүн ажалшадай өөһэдын нөөсэлһэн мүнгөөр, гүрэнэй урьһаламжаар байрын тон олон гэрнүүд баригдаһан байна. Тон олон һургуули, үхибүүдэй эмхи зургаан, культурын байшангууд баригдаа, медицинскэ эмхи зургаанууд олошорно. Гэбэшье байрын гэрнүүдые, культурна ажаһуудалай ба медицинскэ эмхи зургаануудые бариха түсэб дүүргэгдээгүй.

Үнгэрһэн хахад жэл соо Советскэ Союзай хүн зоной тоо 1,7 миллион хүнээр олошоржо, 1963 оной июлиин нэгэнэй байдалаар 225 миллион шахуу хүн тоологдоно.

Долоон жэлэй табадахи жэлэй үнгэрһэн зургаа һарын үрэ дүнгүүд СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэбэй саашадаа амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ байһаниие элеэр гэршэлнэ.

(ТАСС).

ЭРТЫН СИЛОС ДАРАЖА ЭХИЛБЭ

Оймороой совхозой Хүдэриин отделениин ажалшад эртын силос даража эхилбэ. Николай Балдановай хүтэлбэрилдэг звеногой гэшүүд түрүүшын хоёр үдэрэй туршада донник үбһөөр 200 тонно силос дараа.

Һаяын үдэрнүүдтэ Дубининскэ отделениин ажалшад силос даража эхилхэнь.

Ц. Дамбаев.

Набшаһата тэжээл бэлэдхэнэ

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Мүнөө 4 мянга гаран тонно набшаһата тэжээл бэлэдхэгдээ. Тус колхозой гэшүүд 8 мянган тонно иимэ тэжээл бэлэдхэхэ зорилготой.

Бэлэдхэгдэһэн набшаһата тэжээл малай фермэ, бригадануудта машинаар абаашагдана.

А. Бороев.

60 мянган центнер үбһэ хуряахабди

Колхознай энэ жэлдэ 60 мянган центнер үбһэ бэлэдхэхэ түсэбтэй юм. Энэ тэжээл 6 мянга шахуу гектар сабшалангһаа абтаха ёһотой. Иимэ ехэ газар дайда дээрэ ургажа байһан ногоое богонихон болзор соо, һайн шанартайгаар сабшаад, һүрилхэ гээшэ даншье хүнгэн ажал бэшэ aаб даа. Тиимэһээ энэ хүдэлмэридөө үнихэнэй бэлдэжэ эхилээ һэмди. Сенокосилка, тармуурнууднай һайнаар заһагдаа, трактор болон бусад механизмуудшье бэлэн.

Мүнөө манай колхоз үбһэ хуряалгадаа шууд оронхой. Эндэ бүхыдөө 200 гаран хүн, 55 морин сенокосилка, 7 тракторна агрегат, һүрилдэг 1 түхеэрэлгэ хүдэлнэ.

Һаалиин 3-дахи фермынхид илангаяа һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлнэ. Эдэнэр мүн лэ түрүүшынгээ 100 центнер үбһэ хуряажа абаа. Бусадшье звенонууд эдэнһээ дутуугүйгөөр хүдэлнэ.

10-аад хүнһөө бүридэһэн агитбригада июлиин 14-дэ холын сабшаланда хүдэлдэг үбһэшэдтэ ошожо, зүжэг наада табиба. Эндэ мүн автолавка ерэжэ, шухала хэрэгтэй эд бараа наймаална.

Иигэжэ манай колхоз энэ жэлэй үбһэ бэлэдхэлгые эмхитэйгээр ябуулжа байна.

С. Бубеев,
Баргажанай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшын орлогшо.

Һайнаар элдүүрилнэ

Зэдын үйлэдбэриин управлениин Борьёогой совхозой кукурузашад энэ жэлдэ кукурузын баян ургаса хуряан абаха гэжэ ехэхэн оролдолго гаргана. Зарим түрүү хүдэлмэришэд өөһэдынгөө полиие хэдэ дахин элдүүрилээ, буртаг үбһыень сэбэрлээ. Жэшээнь, залуу кукурузашад В. Черкасов, А. Гармажапов, А. Борисов, Я. Банзаракцаев гэгшэд 444 гектар талмай дээрэ зурууд хоорондохие һайса элдүүрилһэнэй һүүлдэ мүнөө аммиачна селитрээр үтэгжүүлгэ хэжэ байнхай.

Б. Чагдуров.

ХАРГАНААДАА ЭРХИМЛЭҺЭЭР...

Шадамар бэрхэл һаалишан даа,—гэжэ Пунцэк Жамсарановае Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд магтадаг юм. Үнэхөөрөөшье, өөрынгөө үнэн сэхэ, шударгы ажалаар гансашье Харганаа нютаг соо бэшэ, мүн үргэн уулам Сэлэнгэдээ үнинэй мэдээжэ болонхой.

Нүхэр Жамсаранова олохон жэлэй туршада таһалгаряагүй һаалишанаар хүдэлжэ, жэл бүри ехэ амжалта туйлана.

— Манай Пунцэк хээтэй, өөрөө бултанһаа ехэ һү һаагаад, гансааран түрүү ябахые оролдодоггүй, харин дүршэл шадабари багатай залуу һаалишадта ходо туһалдаг юм,—гэжэ һаалишад магтадаг.

Нээрээшье, нүхэр Жамсаранова би түрүү һаалишамби гээд бэшэндээ мэдээрхэжэ, «ши», «би» гэжэ байдаггүй, өөрынгөө дүй дүршэлые олоной шадабари болгохо, залуушуулай мэдээгүй, ойлгоогүй юумые зохидхоноор хэлэжэ, заажа үгэхые оролдодог. Гадна үйлэдбэриин управлениин, республикын суута, солото һаалишадтай уулзаһан, дүй дүршэлтэйнь танилсаһан тухайгаа хөөрэдэг.

Нёдондо адууһа малай үбһэ тэжээлээр дутамаг байбашье, нүхэр Жамсаранова даажа байдаг үнеэн бүриһөө 1800 гаран литр һү һаажа, колхоз соогоо түрүү һуури эзэлһэн. Долоон жэлэй табадахи жэлдэ үнеэдэй харууһа, тэжээлые улам һайнаар эмхидхээд, үнеэн бүриһөө 2000 литрһээ бага бэшэ һү һааха социалис уялга абаа һэн.

— Уялгаяа ямараар дүүргэжэ байнат, жэлэй эхинһээ хойшо хэды шэнээн литр һү һаагаабта?—гэжэ һурахадамнай:

—Уялгаяа дүүргэхын түлөө шадалаараал оролдожо байнаб даа. Жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 1120 литр һү һаагааб, һүүлэй үедэ һү һаалимнай нилээд дээшэлээ. Мүнөө суудхэдээ үнеэн бүриһөө хахад пүүд һү һаанаб. 1963 онойнгоо уялгые хоёр һараар уридшалан дүүргэжэ, жэлэй эсэс болотор үнеэн бүриһөө үшөө 200 гаран литр һү һаахал байхаб,—гэжэ Харганаагай суута һаалишан Пунцэк Жамсаранова дарууханаар хөөрэнэ.

Нүхэр Жамсарановагай хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэнь лаб.

В. Михайлов.

Комсомол басаган Лыгтыпова Цырма Ринчиновна 10-дахи класс дүүргээд, һаалишан болождо хүдэлхэдөө хэдышье олон жэлдэ хүдэлһэн һаалишадһаа бүри үлүүгээр ажаллана. Хориин үйлэдбэриин управлениин ажахынуудай һаалишадай эгээн түрүү ябана. Үнеэн бүриһөө 1600 литр һү һааха уялгатай юм. Харин түрүүшын хахад жэлдэ 1450 литр һү һаагаа юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Коммунизм» колхозой һаалишан Лыгтыпова Ц. Р.

Ж. ЖАБОНОЙ фото.

Ленин багшын зааһан замаар— коммунизмын илалта тээшэ

Партиингаа политика һайшаанабди

Совет арад Советскэ Союзай коммунис партиин Центральна Комитедэй партийна организацинуудта, бүхы коммунистнуудта хандаһан нээмэл бэшэгтэй эдэ үдэрнүүдтэ танилсажа, түрэл партитаяа нэгэн һанал бодолтой, партиингаа баримталдаг хараа шугамые зүб дээрэ тооложо, халуунаар дэмжэжэ байһанаа мэдүүлнэ. Түмэр замай Улаан-Үдын отделениин коммунистнууд Хитадай Компартиин Центральна Комитедэй, КПСС-эй Центральна Комитедэй совет хэблэлдэ толилогдоһон бэшэгүүдые ехэ анхаралтайгаар уншаа. Тиихэдээ Хитадай Компарти ямаршье үндэһэ баримтагүй, буруу ябадал гаргажа, коммунис партинуудай жагсаалые, совет, хитад арадуудай аха дүү ёһоной хани барисаае һуладуулжа байна гэжэ мэдэрбэбди.

Совет орон шэнэ байдал байгуулхын түлөө тэмсэжэ байһан бусад гүрэнүүдэй арад зондо саг үргэлжын туһаламжа хүргэдэг, экономико, техникээ хүгжөөхэ хэрэгтэнь хитад арадта ехэ туһаламжа хүргөө, хүргэжэшье байна. Бидэнэр, түмэр замай транспортын хүдэлмэришэд, Хитад арадай экономикоёо хүгжөөлгэдэнь КПСС-эй, совет правительствын али зэргэ ехэ туһаламжа үзүүлжэ байһаниие элеэр мэдэнэ гээшэбди. Манай отделениин түмэр харгыгаар ажахын элдэб хэрэгсэл, олон янзын техникэ, станогууд болон ондоошье түхеэрэлгэ Советскэ Союзһаа Хитадай республикада хэдэн жэлэй туршада эльгээгдэжэл байдаг. Советскэ Союзай аха дүү ёһоной туһаламжаар Хитадай арадай экономикын түргэнөөр хүгжэжэ байһандань бүхы совет арад баясадаг, омогорходог бэлэй.

Советскэ Союзай Коммунис парти автотракторна, авиационно промышленность байгуулгадань ехэ туһаламжа хүргөө. Богони болзор соо совет мэргэжэлтэдэй туһаламжаар промышленна 200-гаад предприяти тэндэ бодхоогдоо.

Харин Хитадай Компартиин хүтэлбэрилэгшэд эдэ бүхы юумэ мартажархёо хэбэртэй. Тэдэнэр манай партиин баримталдаг хараа шугамые буруугаар тайлбарилжа, хардаха һэдэлгэ гаргана. Иигэжэ тэдэнэр коммунис, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй тэмсэлые һуладхажа, партинуудай хани барисаа муудуулжа байна.

Отделениин бүхы коммунистнууд КПСС-эй хараа шугамые дэмжэжэ байһанаа мэдүүлнэ. Партиингаа Центральна Комитедэй политическэ ажал ябуулга, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ талаар тэрэнэй хэжэ байһан бодото хэрэгые һайшаана. Партиин Центральна Комитет Хитадай Коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэдэй бэелүүлжэ байһан буруу ябадалда тон зүб тобшолол хэһэн байна.

Бүхы совет арад партиин XX, XXI, XXII съезднүүдэй баталан абаһан шиидхэбэри, коммунизм байгуулгын агуу ехэ программа хүлеэн абажа, тэрэниие бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэжэ шармайн оролдоно. Коммунизм байгуулгын программаар зоригжоһон ажалшад промышленность, хүдөө ажахые, эрдэм наукые хүгжөөхэ хэрэгтээ бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ болоһон амжалта туйлаа. Улаан-Үдын отделениин хүдэлмэришэд энэ жэлэй түрүүшын хахадай түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн байна. Түмэр замай транспортые хүгжөөхэ, хүсэ ехэтэй локомотивуудаар хангаха гэжэ программаар хараалагдаһан түсэбэй хэрэг дээрээ дүүргэгдэжэ байһые харанабди. Манай отделениин харгыгаар 3-дахи кварталай туршада тепловозууд ябажа эхилхэ.

Хитадай Компартиин хүтэлбэрилэгшэд уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй шухалын шухала асуудалнуудаар буруу хараа шугам баримталжа, алдуу гаргажа байһанаа мэдэрхэ бэзэ гэжэ найданабди. Тиигээ һаань, бүхы совет арад, хитад арадшье энээнииень һайшааха, баярлаха байна.

И. Труфанов,
түмэр замай Улаан-Үдын отделениин партийна организациин секретарь.

Марксизм-ленинизмын һургаалһаа үндэһэлэн...

Хитадай Коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэдэй баримталдаг буруу хараа бодолые, пролетарска интернационализмда харша ябуулгануудые КПСС-эй Центральна Комитедэй нээмэл бэшэг партиин гэшүүн бүхэндэ, бүхы совет арадта элирхэйлэн харуулба.

Агуу ехэ Ленинэй байгуулһан марксис партиин—КПСС-эй Центральна Комитедтэ ямаршье баримтагүйгөөр хальдадагынь, КПСС-эй гадаадын болон дотоодын политикые Хитадай коммунистнуудай дунда муушалха, Совет орондо харша һанал бодол тарааха зорилготой пропаганда ябуулдагынь тон буруу байна.

Үнинһөө хойшо аха дүүгэй халуун барисаатай байһан совет-хитад арадууд хододоо һайн харилсаатай, амгалан тайбан ажаһуухые хүсэдэг. Тиин гэһээнь Хитадай хүтэлбэрилэгшэд манай гүрэнтэй, мүн социалис оронуудтай байгуулһан экономическа, худалдаа наймаанай харилсаа холбоогоо зорюута һуладуулжа эхилээ. Энэнь тон гэмшэлтэй, эрид буруушаамаар.

Галуута Нуурай шахтёрнууд, Гусиноозерск городой бусад промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд, коммунистнууд Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй нээмэл бэшэгтэй танилсаад, партиингаа ЦК-гай политикые үнэн зүрхэнһөө һайшаан дэмжэнэ.

Манай партиин хараа шугам тон зүб. Ленинэй һургаалаар коммунизмын илалта тээшэ дабшанабди.

Д. Тучинов,
Гусиноозерскын промышленно-үйлэдбэриин парткомой инструктор.

Мэргэжэлтэд үйлэдбэриие толгойлно

Партийна органуудые үйлэдбэриин шэнжэ дахуулан байгуулһан гүнзэгы удха шанартай хэмжээ ябуулга хүдөө ажахыдахи уғаа ехэ нөөсэ болон арга боломжонуудые ашаглаха талаар тон һайн нүлөө үзүүлээд байна. Манай Баргажанай колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин ажалшад хүдөө ажахын продуктнуудые бүри ехээр абаха арга боломжонуудаа ойрын хоёр-гурбан жэлэй туршада гүйсэд хэрэглэдэг болохын хойноһоо бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллаха байдаг.

Байгша оной хагсуутайханаар эхилһэн байгаашье һаань, хабарай тарилга амжалтатайгаар үнгэргэгдөө, ургаса ехээр үгэдэг тарилгын хэмжээн һураггүй ехэдхэгдээ. Энэ хабар 29 мянган гектар шэнииисэ таригдаа (нёдондоноойхиһоо 8 мянган центнерээр ехэ болоно). Кукуруза тарилга 80 процентээр, горох—3 дахин, саахарай свёкло—6 дахин ехэ болоо. Управлениимнай механизаторнууд 4100 гектар шэнэ, залууг газар хахалаад байна. Түсэбнай 3000 гектар һэн.

Малшаднайшье яһала һайнаар ажаллана. Хурьга абалга, түлжүүлгээр манай управлениин хонишод республика дотороо нэгэдэхи һуури эзэлжэ, КПСС-эй обкомой, БурАССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй дамжуулгын Улаан тугта хүртөө. Һү haалга нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, 10 гаран процентээр дээшэлээ. Колхоз, совхозуудай шубуушад үндэгэ гүрэндэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые июнийн 16-да дүүргэһэн байна. Тобшолон хэлэхэдэ, республикынгаа 40 жэлэй ойн һайндэрые ажалай бэлэгтэйгээр угтахын тула баргажанаархин шангахан хүдэлөө.

Гэбэшье туйлаһан амжалтанууднай үшөөл һанаһанда хүрэнэгүй. Коммунизм байгуулха Программа дотор табигдаһан эрилтэнүүдтэ дүүрэн харюусахаар ажаллажа шадаагүй байһанаа управлениин малшад, тарияашад, мэргэжэлтэд мэдэрнэ. Тиимэһээ холын хараата түсэбүүд соогоо бүришье харюусалгатайхан зорилгонуудые колхоз, совхозууднай табижа байна бшуу. Мяха абалгаяа 1964 ондо 6 мянган центнерээр, 1965 ондо—5 мянган центнерээр ехэ болгохо гэжэ шиидэнхэй. Һү абалгаяа, 1962 онойхитой сасуулбал, 1965 ондо хоёр дахин нэмээхэ зорилготой. Ороoho таряа, хартаабха, кукуруза, саахарай свёкло абалга энэ хугасаа соо 2-3 дахин ехэ болохо жэшээтэй.

Эдэ зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын тулада манай ажалшад газар ашаглалгые эрид һайжаруулан хубилгаха, болбосон гурнмаар ажалаа эрхилхые хүсэнэ. Энэ талаар гол шухалань юуб гэхэдэ, хүдөө ажахы хүтэлбэрилхэ хэрэгые үндэһөөрнь хубилгажа, нарижуулан һайжаруулха шухала гээд мэдэрнэбди.

Урдань гээгдэжэ ябаһан XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй толгойдо нимэл бодол түрэһэн байгаа. Нимэл сэдьхэлтэйгээр эндэхи мэргэжэлтэд 1963 оной февраль һарада фермэ, бригадануудта ошожо хүдэлхөөр шиидэһэн байха. Колхозой главна зоотехник С. Л. Гатапов—үүлтэртэ үхэрэй фермые, главна ветврач Б. Г. Будаев—һүнэй-товарна фермые, главна агроном Б. О. Гармаев — тракторно-таряан ажалай томохон бригадые хүтэлбэрилхөөр даажа абаа һэн. Эдэ нүхэдэй энэ һайн үүсхэлые колхозой правлени, партийна организаци, Баргажанай хүдөөгэй партком болон үйлэдбэриин управлени, бүхы колхознигууд үнэн зүрхэнһөө һайшааһан байна.

Эдэ мэргэжэлтэдэй хүтэлбэрилжэ эхилһэн сагһаа хойшо фермэнүүдэй, бригадануудай байдал эли бодо һайжаржа захалаа. Зоотехник нүхэр Гатапов, ветврач нүхэр Будаев фермэнүүдые толгойлжо ороһон дары, үнеэдые һаалгын талаар шанга хиналта табяа, малай тэжээлдэ мочевина хэрэглээ, һаалишад болон үхэршэдэй ажалые гурнмшуулаа. Иимэ хэмжээ ябуулганууд һү һаалиин хэрэгтэ эрид хубилалта оруулаа (1,5 дахин нэмээ), гүрэндэ тушаагдаһан һүнэйнь хэмжээн 80 процентдэ хүргэгдөө.

Агроном нүхэр Гармаев ойрохон зуура хүдэлөөд байхадаа, үйлэдбэри бэрхээр хүтэлбэрилжэ шадаха байһанаа харуулаа. Даажа абаһан бригадань хабарай тарилгада һайнаар бэлдээ, һайн шанартайгаар, тон богонихон болзор соо дүүргээ. Тус бригада 2214 гектар шэниисэ, 520 гектар кукуруза, 156 гектар горох, 126 гектар наран сэсэг болон 735 гектар бусад ургамалнуудые таряа.

XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой мэргэжэлтэдэй хэһэн хүдэлмэриин дүн, дүй дүршэл тухайнь манай хүдөөгэй партком, үйлэдбэриин управлени тон анхаралтайгаар согсолжо үзөө. Тиихэдээ үйлэдбэриин шиидхэхы участогуудта гаража ажаллаһан мэргэжэлтэд хүдөө ажахын хүтэлбэри һайжаруулха талада, захиргаанай управлениин аппарадые соморлохо ушарта ехэ удхатай байна гэһэн тобшолол хээ.

Мүн управлениин хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хэр зэргээр, ямараар хүдэлжэ байһыень һайса хаража үзөөд, олохон мэргэжэлтэд үйлэдбэриин хажуу талада, тэрээндэ сэхэ хабаадангүйхэнөөр (зүбшэл заабари үгэлгөөр, мэдээ согсолгоор), колхозой түрүүлэгшын гү, али совхозой директорэй ажал ябуулгые дабталсаад, ажалаа хизаарлана гэжэ хүдөөгэй партком, үйлэдбэриин управлени элирүүлээ һэн.

Энэ тобшололһоо уламжалан мэргэжэлтэдые колхоз, совхоз, фермэ ба бригаднуудай хүтэлбэрилэгшэд болгохо зорилго партком, управлени табиһан байна. Тиигээд мэргэжэлтэдэй дунда тусхай хүдэлмэри ябуулагдажа эхилээ бшуу. Олохон мэргэжэлтэд өөһэдынгөө бэелүүлхэ үүргые зүбөөр ойлгожо, XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой мэргэжэлтэдэй үүсхэлые үнэн сэдьхэлһээ дэмжэжэ, фермэ, бригадада хүдэлхөөр шиидэжэ эхилһэн гээшэ.

Жэшээлбэл, Дэрээнэй совхозой түсэблэгшэ-экономист нүхэр Балданов Г. Б.: «би өөрынгөө мэргэжэлээр үйлэдбэри дээрэ гаража хүдэлхэм, совхоздоо али болохоор туһалха зорилготойб» гэһэн удхатай мэдүүлгэ управлениин начальнигта баряа һэн. Нүхэр Балдановай гүйлта хангагдаад, Дэрээнэй совхозой 2-дохи отделениин эрхилэгшээр толилогдоһон юм. Эдэ нүхэдэй үүсхэлые дэмжэн, бригада, отделени ба фермэдэ хүдэлхые хүсэгшэд үшөө олон болоо. Мүнөө 23 хүн үйлэдбэри дээрэ гаранхай. Һаяар үшөө хэдэн нүхэд эльгээгдэхэнь.

Зүгөөр дээдэ һургуули дүүргэһэн дипломтойл хүн бүхэниие хүтэлбэрилхы тушаалда эльгээжэ байдаг бэшэбди. Ажал һайса мэдэхэ, мэргэжэл шадабаритай байһанаа бэеэрээ харуулһан, хүн зондоо хүндэтэй нүхэд лэ колхозой түрүүлэгшэ, совхозой директор, бригадир, фермые даагша болгогдоно. Жэшээнь, колхоздоо 7 жэлдэ главна агрономоор хүдэлһэн, дээдэ һургуулитай нүхэр Л. Б. Раднаев Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшээр һунгагдаа. Энэмнай шадамар хүтэлбэрилэгшэ, бэрхэ мэргэжэлтэ юм. Тиимэһээ нютагаархиниинь ехэл хүндэлдэг.

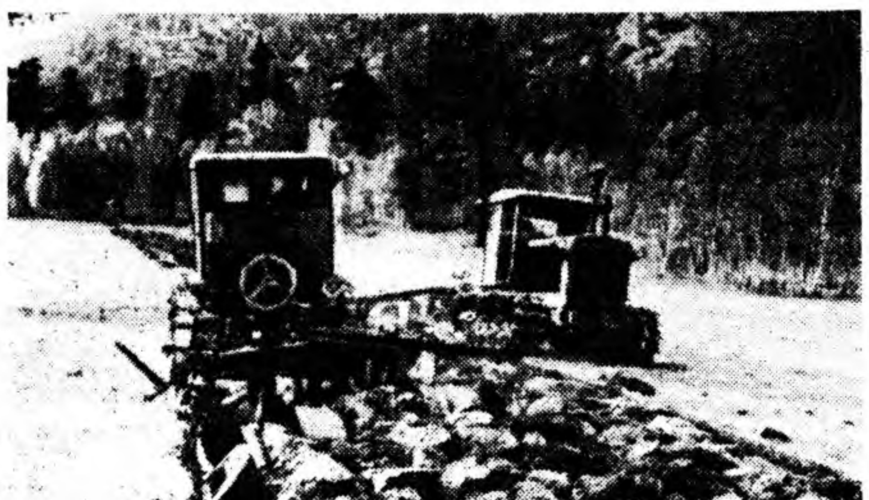
Энэ ажахыда 6 жэлдэ главна ветврачаар хүдэлжэ ябаһан нүхэр А. П. Новолодский Хурамхаанай совхозой директорээр дэбжүүлэгдээ. Энэ нүхэрнай КПСС-эй обкомой гэшүүн юм. Анхан Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшын орлогшоор, главна зоотехнигээр 11 жэлдэ ажаллаһан нүхэр Ж. Ж. Жалсараев Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшээр һунгагданхай.

Гэхэ зуура хүн зондоо хүндэтэй болоһон, үйлэдбэри хүтэлбэрилхэ баян дүй дүршэлтэй аад, тусхай эрдэмтэй боложо шадаагүй хүнүүдтээ—отделени, фермэнүүдые даагшанар, бригадирнуудтаа хүдөөгэй партком, үйлэдбэриин управлени ехэ анхарал табидаг гээшэ. Тиимэ нүхэдые һургуулида эльгээнэбди. Жэшээнь, Дэрээнэй совхозой 3-дахи отделениин эрхилэгшэ байһан нүхэр Дармаев партийна дээдэ һургуулида, Баргажанай совхозой фермые даагша нүхэр Попов, XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой томодхогдоһон бригадын бригадир нүхэр Тыхеев Хурамхаанай совхозой 4-дэхи отделениин эрхилэгшэ нүхэр Дондупов гэгшэд Улаан-Үдын советско-партийна һургуулида һурахаар эльгээгдэнхэй.

Үйлэдбэри дээрэ гараад хүдэлжэ байһан хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хүдөөгэй парткомдо сугларжа, саашанхи зорилгонууд тухайдаа хөөрэлдэбэ. Тиихэ зуураа үйлэдбэриин шиидхэхы участогуудта бултадаа гаража хүдэлэел, газар тарияалангаа, мал ажалаа хүтэлбэрилхэ бодото эмхидхэлшэд болоеыл, хүдөө ажахыдаа эрдэм наукын, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые үргэнөөр нэбтэрүүлхын тула оролдолго гаргаеыл гэһэн хандалгатайгаар нүхэдтөө хандаа.

Энэ һайн һайхан үүсхэлые республикымнай хүдөө ажахын бүхы мэргэжэлтэд үргэнөөр дэмжэжэ, колхоз, совхозуудай үйлэдбэри дээрэ гаража хүдэлхэ хүдэлөөндэ агрономууд, зоотехнигүүд, ветврачнууд болон инженернүүд эдэбхитэйгээр, үнэн зүрхэнһөө оролсохо бэзэ гэжэ найдагдана.

С. ЕЛАНОВ,
Баргажанай колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин начальник.

Баргажанай үйлэдбэриин управлениин Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз ашаг багатай сабшалан, бэлшээринүүдые шэнээр хахалжа, ороoho культура болон ашагтай тэжээлнүүдые тарина. Зураг дээрэ: трактористнар Роман Раднаев Барадий Радиев хоёрой агрегат Хүлеэн нютагта ашаг багатай сабшалан хахалжа ябана.
А. МАНТАЕВАЙ фото.

КПСС-эй 60 жэлэй ой

Партиин ашаар

Хойто Казахстанай захагүй үргэн талада большевигүүдэй парти тухай түрүүшын һураг суугай ерэхэдэ, Рахмет Малдыбаевай эшэгы гэртэ хониной арһан мансытай бишыхан хүбүүхэн үлгы соо хэбтээ һэн.

— Шинии хүбүүн Галым жаргалтай һайхан сагта ажаһууха хүн болохонь даа,—гээд нютагайнь зон эсэгэдэнь хэлэдэг байгаа. — Баяд ноёдые, хаанаа үгы хэхэ зорилго табиһан зон бии болоо юм байна. Таряашад, бидэнэр малшад газар уһанайнгаа, адуу малайнгаа эзэд болохобди. Алишье хэлэн дээрэ хэлэхэдэ, үгытэй ядуу хүнүүд булта адли тэгшэ эрхэтэйнүүд, баян дэлгэр болохобди...

— Юу хэлсэнэб даа. Үтытэй зомнай тон олон ха юм. Тэдэниие бултыень баяжуулхын тула хаанаһаа тиимэ ехэ эд зөөри олдохо юм,—гээд Рахмет этигэн ядадаг байба.

Тэрэ сагта Хойто Казахстан, үнэхөөрөөшье, тон үгытэй ядуу заха хизаарнуудай нэгэн байгаа. Эндэхи арад зоной урдаа хаража ажамидарха юумэниинь гансал мал байһан. Зарим ган гасуур жэлдэ малыншье тахал зоболондо нэрбэгдэн, хуу үхэжэ һаладаг һэн. Хойто Казахстанай үгытэй ядуу малшад тарияан ажалда ороодшье үзөө. Балай үлүү юумэн үзэгдөөгүй. 1913 ондо Петропавловска уездын таряашанай мүнгэн доход оройдоо таба мүнгэн болоо. Тиимэ сагта эрдэм һургуули тухай бодомжолхошье арга байгаагүй бшуу. Баяшуул үгытэй зониие һургуулида һургахагүйе оролдодог байһан. Тэрэ үеын зуун хүбүүн сооһоо оройдоо гурбаниинь һургуулида һурадаг бэлэй. Үндэһэн яһатан казахуудай мянган хүн бүхэнэй дунда һургуулитай хүнүүд гэхэдэ, 33 хүн тоологдодог, мянган эхэнэр сооһоо—оройдоо дүрбэ. Эдэ баримтанууд 1897 ондо үнгэргэгдэһэн хүн зоной тоо бүридхэл соо элеэр харуулагдана.

«Ленин», «Октябрь» гэһэн үгэнүүдэй энэ хизаарта хэлэгдэдэг болоһон сагһаа ажалша, малша казахуудай ажабайдал хубилжа эхилһэн байна. Колхоз, совхозуудай һуурин байгуулагдажа захалаа, утаа униартай эшэгы гэрнүүдэй орондо һаруул сэбэр байшангууд баригдажа эхилээ. Түрүүшын больница, һургуулинууд баригдаа. Урдань байгаагүй тракторист, шофер гэһэн мэргэжэлтэд бии болоо.

Коммунис партимнай сатай түрүүшын үдэрһөө хизаарай экономикые гэдэ ехэ анхарал ха 1920 ондо багша Лени хэлээр Петропавловскаһа тав хүрэтэр түрүүшын зам баригдажа эхилһэн тэй.

Урдань эндэхи газары хууд өөһэдынгөө хэл «найдасыз жер» гэжэ байгаа, буряадаар хэлэхэ гүй хооһон газар». Му тан газар» гэжэ нэрлэгд рэ үеын Рахмедэй булы жэ шадахагүй байһан мүнөө хүгжэн бодоһон с намар бүхэндэ ямар н мышленна ехэ городой дай бүхэли жэл соо эди гүрэндөө тушаана. Цели заарай гансахан Хойто станска область жэл Европын нэгэ гүрэндэ гү рэхэ таряа ургуулна.

Балшар бага наһаны эсэтэһээ гээгдэһэн К Утегеновагай, Касен Н хуби заяан революциин хи Казахстанда ушарха һаа, ямар бэрхэтэй байх гааб. Мүнөө тэдэнэр — ажалай «замай залууршаа найньшье үбсүүндэ Лени ден яларна. Механизат Сыздыков — Социалис Герой. Областиин үнинэй жэ хүнүүдэй нэгэн— Тамбутинов турэл пар түүхэтэ XXII съездын байһан. Национальна генци урган хүгжэнэ. О ажалшадай зуун хүн бүх тэ багша, 150 хүн бүхэ медицинскэ хүдэлмэрилэ тэнэ. 150 хүн бүхэнэй инженер гү, али техник. гүй нэгэшье хүн үгы. дотор тон олон һургуули, гын эмхи зургаан хүдэлм

Октябриин революцита суу,утаатай эшэгы гэр со һэн Галым Малдыбаева заяан мүнөө ямар бэ? Тэ зондоо хүндэтэй, бултанда жэ уран зохёолшо. Лени рэмжэтэ аулда ажаһууна нөө сагаймнай ажабайдал һайхан бэ даа, үгле үшөө гоё һайхан. Бидэна мунизмын үедэ ажаһ энээндэ би этигэнэб» гэж Малдыбаев КПСС-эй XXII дэ зорюулһан өөрынтөө соо бэшэһэн байна.

Н. В
ТАСС-ай

Социалис оронуудаар

АРАДАЙ БАЯЛИГ АРЬБАДХАГДАНА

УЛААН-БААТАР. Элдэб түрэлэй малай түл түрэһэнэй түлжүүлэгдэжэ байһан тухай МНР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл эндэ толилогдоо. Тэрэ мэдээсэлэй ёһоор элдэб түрэлэй малай 7561 мянган түл түрэһэн гэхэ гү, али энэ хабар абтаһан түлэй 94,5 процентнь республикада түлжүүлэгдэжэ байна гээд хэлэгдэнэ.

ЭДЕЭ ХООЛОЙ ЗҮЙЛ БЭЛДЭГШЭДЭЙ АМЖАЛТА

ГАВАНА. Мяхаар буйлуулан хэгдэдэг эдеэ хоолой национальна выставкэ Гаванада нээгдээ. Ороной мяханай промышленностиин эрхим шанартай элдэб эдеэ хоол энэ выставкэдэ табигданхай. Гадна бусад социалис оронуудһаа абтаһан эдеэ хоол буйлуулан хэхэ түхеэрэлгэнүүд тэндэ бии.

Социалис революциин нэгэдэмэл партиин Национальна хүтэлбэриин Нэгэдэхи секретарь, Кубын Премьер-министр Фидель Кастро выставкые нээгээ. Иимэ эрхим шанартай эдеэ хоолой зүйлнүүдые Кубада гаргадаг болохо гээшэ ороной эдеэ хоол бэлдэгшэдэй ехэ илалтань болоно гээд, выставкые хараһанай һүүлээр Фидель Кастро тэмдэглэбэ. Капитализмын үедэ Кубада иимэ элдэб янзын мяхаар буйлуулан хэгдэһэн эдеэ хоол байгаагүй юм гээд, Фидель Кастро онсолон тэмдэглээ.

ХАЙНАНЬДА ТРАКТОРНА СТАНЦИНУУД БИИ БОЛГОГДОНХОЙ

ПЕКИН. Халуун ороной уларилтай Хайнань аралда ажаһуудаг хүнүүд трактор машинануудые тарилгын хүдэлмэридэ үргэнөөр хэрэглэнэ. Тэндэхи 14 уезднүүдтэ тракторна станцинууд бии болгогдонхой. Тэндэнь 220 трактор бии. Элдүүрилхэдэ эгээ бэрхэшээлтэй 18 мянган гектар тарияалангай газарые тракторнуудай хүсөөр үнгэрэгшэ хабар элдүүрилһэн байха.

ЮГОСЛАВИИН ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮГЖЭЛТЭ

БЕЛГРАД. Үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулхада, 1963 оной түрүүшын хахадай туршада Югославиин промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 14 процентээр ехэдхэгдээ. Тамхи гаргадаг промышленностиин хэмжээн 59 процентээр, судна бүтээлгэ 33 процентээр, электротехническэ промышленность—20 процентээр, химическэ, резиновэ промышленность 24 процентээр, электрын элшэ хүсэ гаргаха промышленность 21 процентээр дээшэлһэн байна.

СОЦИАЛИС АЖАХЫН БУЛЮУ ҺАЙН БАЙҺАНИИНЬ ТОДОРНО

БУХАРЕСТ. (ТАСС). Арбан табан жэлэй туршада Румынида социалис түсэбтэ ажахын ябуулагдаһанай ашаар промышленностиин элдэб һалбаринууд, тэрэ тоодо хара металлурги, машина бүтээлгэ, химическэ, энергетическэ промышленность ехээр хүгжөөгдэһэн байна. Гүрэнэй түсэблэлгын комитедэй бии болгодоһоор арбан табан жэл гүйсэдхэнэй ойдо зорюулагдаһан бэшэг соогоо «Скынтейя» газетэ иигэжэ тэмдэглэбэ. Румыниин Арадай Республикын экономическа талаараа хүгжэлтэниинь юун дээрэһээ элирнэб гэхэдэ, национальна олзо доходынь түргөөр ехэдхэгдэнэ. 1948 онойхитой жэшээлхэдэ, 1962 ондо национальна олзо доходынь 4,7 процентээр дээшэлһэн байха юм.

Социалис оронуудай хоорондоо харилсаа холбоо тогтооһоной, бэе бэедээ нүхэр ёһоор туһалалсадагай ашаар иимэ амжалта туйлагдаа гээд «Скынтейя» газетэ үргэлжэлүүлнэ.

ВЕНГРИИН АРАДАЙ РЕСПУБЛИКА. Чепельскэ металлургическа комбинадай трубопрокатна заводой бэлэн болоһон продукциин склад.
МТИ-ТАСС-ай фото.

ЗУРАГЛАЛ

Ажалай арюун замаа

Һаруул уужам цех соогуур оньһото станогууд жэрылдэнэ. Эндэшье тэндэшье утаһан ээрэгдэжэ, тусгаар хайрсаг соо хэгдээд, тэрэ дороо сэмбэ нэхэдэг цехтэ эльгээгдэнэ. Ажалай энэ хүгжэм соо хэн нэгэнэй ямараар хүдэлжэ байһые абаһаар мэдэхын аргагүй.

Оньһото олон станогуудай жэнгинээн жэгдэхэнээр аалидан зогсожо, хүдэлмэриин халаанууд хоорондын забһар эхилнэ. Эгээл энэ үедэ аппаратно-ээрэлгын цехэй зүүн ханада хадаатай самбарта түрүүшын халаанай үрэ дүн гаргагдахадаа: «Нооһо ээрэгшэ Рандина Наталья Илларионовна халаанайнгаа даабари 113,5 процент дүүргэжэ, эрхим шанартай продукци гаргаба» гээд бэшэгдээ. Байгша оной июлиин 10-най үдэр Н. И. Рандинада хүрэжэ халаанайнгаа даабари ехээр үлүүлэн дүүргэһэн нэгэшье ээрэгшэ байбагүй. Гэбэшье, нормо дүүргэгшэд олон aaб даа. Нооһо ээрэгшэд В. Т. Малофеева, М. Н. Канак, А. Н. Киволя болон бусад тэрэ үдэр эрхим шанартай продукци бүтээжэ, нооһо ээрэхэ халаанайнгаа нормо 105—108 процент дүүргээ.

— Фабрикымнай аппаратно-ээрэлгын цехтэ хэдэн зуугаад хүдэлмэрншэд, коммунис ажалай хэдэн арбаад бригада, ударнигууд ажаллана. Теэд ажалаараа Наталья Рандинае хүсэхэ хүмнай мүнөө дээрээ үгы шахуу. Тэрэ гансахан цехэйнгээ бэшэ, харин фабрикын эрхим нооһо ээрэгшэ, элитэ замай залууршан.

Олон жэлэй туршада суугтаа ажаллаһан нүхэрынь иимэ сэгнэлтэ дэмы үгөөгүй. Наталья Илларионовна Валентина Тимофеевна хоёр аяар арбан жэлэй туршада суугтаа ажаллана. Хэнэйшье мэдэхээр, үнгэрһэн энэ болзор соо ажал дээрэ элдэб ушарай болодог байһаниие Валя мүнөө болотор һанажа ябадаг.

...Дүрбэн жэлэй саада тээ һэн ха. Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын цех, үйлэдбэриин участок бүхэн коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргын түлөө тэмсэн мүрысэһэн. Сэмбэшэн бүхэндэ тусгаар даалгабари үгтэнхэй. Ажалай амжалта минута, секундаар шиидхэгдэхэ байгаа ха юм. Ажахын жэлэй дүүрэхэ дүтэлһэн халуун хаһа байна. Нэгэтэ Валентина Малофеевагай станок ябад гээд лэ ноо-һоёо таһалжа бусайдуулна. Оньһото техникын «нюуса» таагдажа ядагдаба.

— Валя, юун болооб? Бидэ хоёр мүрысэнэбди. Хэмнай хэнһээ дутуугүй хүдэлхэ зэргэтэй. Мүрысөөн гээшэмнай хамтынгаа хүсөөр, «нэгэниинь бултанайнгаа, булта нэгэнэйнгээ түлөө» хүдэлхэ болохо ха юмбибди. Би шамдаа туһалалсаһуу, гэжэ Наталья Илларионовна хэлээ бэлэй.

Валентинын машиныи эгээл нарин оньһото механизмые хэдэхэн минутын туршада задалжа сэбэрлээд, утаһа жэгдэхэнээр татаха рычагыень таарууляжархёо һэн гэхэ. Нүхэрэйнгөө туһалһые Валя мүнөө хүрэтэр мартанагүй.

Ажалша бэрхэ, һайхан сэдьхэлтэй Наталья Илларионовна Рандинагай нооһо ээрэгшээр ажаллаһанһаань хойшо арбан табан жэл үнгэрбэ. Хэнэйшье һанаанда ороогүй байһан баярай ошон фабрикын хүдэлмэришэнэй зүрхэндэ бадарба. Республика соо эгээн түрүүшын коммунис ажалай предприяти Улаан-Үдэмнай мүндэлөө. Нарин сэмбын фабрикынхид ажалайнгаа алдар соло суурхуулхаараал суурхуулаа.

Сэмбын фабрикын түрүү хүдэлмэришэн, коммунис ажалай ударник тухай тус фабрикын сэмбэ нэхэгшэ, СССР-эй Верховно Совэдэй депутат нүхэр Афанасьева иигэжэ хөөрэнэ:

— Наталья Илларионовна 1962 ондо 474 мянган километр үлүүтэй нооһо ээрэжэ, жэлэйнгээ даабари 108,5 процент дүүргээ һэн. Энэнь бүмбэрсэг дэлхэйе экватораарнь бүһэлхэдэ арбан хоёр дахин шахуу орёохо болоно. Ээрэһэн нооһонойнь шанар нэгэдэхи сортынхёор сэгнэгдэнхэй.

Нүхэр Рандина энэ жэлдэ бүришье эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Республикын 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ хахад жэлэйнгээ түсэб 112,8 процент дүүргээ. Тиигэжэ түсэбһөө гадуур арба мянга гаран километр утатай нооһо Энэнь абаһан уялгаһа бэ мянга табан зуугаа метрээр үлүү болоно.

Амжалтаһаа ам илалтаһаа илалтада гээшэ совет хүдэлмэ шэнжэ шанар мүн. ЦК-гай июниин П түүхэтэ шиидхэбэри танилсаад байхадаа, Рандина бүри дээшэл һэн уялга абанхай. Октябриин социалис циин 46 жэлэй ойн хүрэтэр арбан һара үйлэдбэриин түсэб зорилготойгоор энэ ришэмнай ажаллан, хэнэйнгөө даабари процент дүүргэнэ.

Юрын хүдэлмэришэ Рандина гэрэлтэ һайх үе сагта урган хүм һайн һанаатай, һайх хэлтэй хүнүүдэй нэгэ лай арюун замаар дабшажа ябаһан зам луурщын зориг хүсэл шагүй.

Д. Шаг

ЭДЭНЭР ЭРХИМЛЭҺЭЭР...

Баригдажа дүүрэһэн гэр байра штукатурилжа, сагаадажа, шэрдэжэ бэлэн болгоод, ашаглалгада тушааха гээшэ ажал ехэтэй, харюусалгатай хүдэлмэри гэжэ барилгашад тоолодог юм.

Энэншье зүбтэй. Штукатурщигууд, шэрдэгшэд барилгашадайнгаа хүдэлмэри хүсэндэнь хүргэдэг байна бшуу. Энэ ажалда Николай Ошурковай хүтэлбэрилдэг «Бурстрой» трестын бригада шалгаржа ябана.

Тус бригадала 35 хүн хүдэлдэг. Тэдэнэр гурба—дүрбөөрөө звено болож таһараад, барилгын тусхай участогуудые, жэшээлхэдэ, нэгэ звенонь байра, нүгөөдэнь коридор гэхэ мэтээр даажа ажалладаг.

Хүдэлмэреэ иигэжэ эмхидхэхэдэ юугээрээ һайн бэ гэхэдэ, нэн түрүүндэ ажалайнь шанар һайн, бүтээсэншье дээшээ байдаг. Звено бүхэнэй, хүдэлмэришэн бүхэнэй харюусалга дээшэлнэ ха юм.

Гадна хүдэлмэришэд, илангаяа залуушуулда мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ, дүй дүршэлгэй болохо арга олгогдоно. Бригадын гэшүүдэй олонхинь барилгын училищиһаа ерэһэн залуу хүбүүд, басагад, зариманиинь урдань барилга дээрэ хүдэлөөгүй, ямаршье мэргэжэлгүй ерэһэн зон байха.

Бригадир Николай Александрович Ошурков ажал хэрэгээ мэдэхэ, шадамар бэрхэ эмхидхэгшэ юм. Залуушуулые хүмүүжүүлхэ, ажалай баян дүй дүршэлтэй болгохо, мэргэжэл шадабариень дээшэлүүлхэ тушаа ходоодоо һаналаа табижа ябадаг. Звенонуудые даагшадаар эндэ дүй дүршэлтэй, мэргэжэлээр һайн хүнүүд табигданхай. Тэдэнэй тоодо Александра Жилина, Евдокия Малухина, Александра Старкова, Татьяна Буркова болон бусад оролсоно. Эдэнэй туһаламжа, оролдолгоор ямаршье мэргэжэлгүй ерэһэн Людмила Нохрина, Мария Бахалова, Таисия Темникова, Екатерина Каплина гэгшэд мүнөө бэрхэ һайн хүдэлмэришэд болоод, өөһэдынгөө һургагшадһаа дутуугүйгөөр ажаллажа байна.

Бригадын ажалай бүтээсэ дунда зэргээр үдэртөө 120—140 процент болоно. Тиихэдэ эрхим штукатурщигууд Иван Столбовских, Александра Старкова, Татьяна Евдокия Зенцова, өөрөө бүришье һайн та туйлана. Тэдэнэр таа үдэр бүри 7 ду метр талмай штука даабаритай байбал метр хэдэг байха юм

Ажалай үндэр бүтэ лахын тула эдэнэ мэридөө эртэ нһээ Халаанайнгаа да дүүргэхын урда тээ рынь ямар ажал хэх хаана хүдэлхэб гэжэ дэг, хэрэгтэй болохо м нуудаа бэлэн болгодо лаха газартаа аба

Тус бригада энэ жэ нинэй үйлсөөр ба квартиратай гэр бол 20 хоног урда штукат сагаадажа, шэрдэжэ мүнөө «Победа» про 62 квартиратай гэрт лажа байна.

Хахад жэлэй ажал гаргахада нүхэр Ош бригада 6 һарынгаа т процент дүүргэжэ, 10 барилгын материал байба. Тиигэжэ тэдэнэ строй» трест соогоо т ябаһаар.

А. Ник

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1963 оной июлиин 20.

Энээниие уншаад, ажалдаа хэрэглыт!

ТАРЯАНАЙНГАА УРГАСЫЕ ҮРГЭН АБАСАТАЙ АГРЕГАДУУДААР ХАДАЯ

Ороохо таряагаа богони болзорто нэгэшье гээлтэгүйгөөр хуряажа абахын тула машина техникээ зүбөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ хэрэгтэй.

Ажахынуудта ороохо таряа болон бусад ургамалнуудые үргэн абасатай агрегадуудаар хуряаха түрүү онол арга тухай энэ хуудаhан дээрэ уншагты.

...Э жэлдэ хаа хаанагүй хура бороо ехэ таhал-...агүй байжа, колхоз, совхозуудаймнай үргэн ...аряалан дээрэ ороохо таряан болон бусад ур-...нууд муу бэшээр гараад, түлэг ургажа байна. ...үгөөр хэлэбэл, байгша ондо ороохо таряанай ...hайн ургаса абаха бүхы эрхэ нүхэсэл бии.

...д ороохо таряа, мүн бусадшье ургамалнуудые ...л элбэг ехээр ургуулаад hанаагаа амарха бэ-...арин тэрэнээ тон хаhа сагтань, богони болзор-...рхим шанартайгаар хуряажа абаха хэрэгтэй ...ниинь хэндэшье мэдээжэ.

...эл тиимэhээ байгша ондо ехэнхи ургасаяа үр-...басатай техникээр хуряаха тухай Кустанай-...бластиин Аркалыкса үйлэдбэриин управле-... Сарыузенскэ совхозой хүдэлмэришэд, мэргэ-...дэй үүсхэл бүхы орон доторнай үргэнөөр ...эгдээ. Юуб гэхэдэ, энэ түрүү арга зүбөөр хэ-...жэ шадабал, агрегадуудай ажалай бүтээсэ ... дээшэлхэ, хэдэн олон машина техникэ, меха-...торнууд сүлөөржэ үгэхэ байна ха юм. Мүн ...эй ашаар ургаса хуряалга дээрэ мүнгэ, зөө-... гаргаша эрид хороогдожо, абтаhан ороохоной ...нь үнэ hураггүй хямдарха. Илангаяа трактор-... олон сүлөөржэ, тэдэниие силос даралга, на-...й паар хахалалгада табиха арга олгоно.

...имэhээ энэ жэлдэ манай республикын колхоз, ...озууд ороохото ургамалнуудые гол түлэб үргэн ...атай агрегадуудаар хуряаха, илангаяа таряа ...лга дээрэ самоходно комбайнуудые шадаал hаа ...р табижа, тэдэниие бүлэг бүлэгөөрнь хүдэлгэхэ ...лго табина. Жэшээнь, комбайнуудта үргэн аба-...й жаткануудые тааруулан тодхоод, комбайн ...нөөр үдэртөө 25—35 га таряа хадаха дүүрэн ... бии. Тэгшэ, нэлэнхы үргэн газартай Зэдын, ...жанай, Хяагтын үйлэдбэриин управлениин ...хынуудта тиимэ агрегат бүхэнөөр үдэрэй 40—... hулахан хадаха байна. Тиигэжэ бүхы ороохо ...а, горохой ургаса 10—15 хоног соо сүм хадажа ...гэхэ бшуу.

„СК-3" комбайнда „ЖБ-4,6" жатка тодхохо тухай

...ЭЭСГЭН республикын ажа-...уудай механиза-...ууд, инженер-...техническэ хү-...лмэрилэгшэдэй ...инар-зүблөөн бо-... Тэндэ сугла-...шад «СК-3» тү-...эй өөрөө ябадаг ...байнуудта «ЖР-... «ЖБ-4,6», ...Н-4,0 жаткануу-... тааруулан тод-...о, үргэн абаса-... болгоhон ху-...лгын агрегадуу-..., мүн горох ...арлан хадаха ...инануудые ха-...н байна.

...ргэн абасатай ...егадуудые олоор ...глэжэ, ургасаяа ...ни болзорто ху-...ын тула Хяаг-..., Кабанскын, Зэ-... үйлэдбэриин ...равлениин үүдэй ...хынууд горитой ...лмэри хэнэ. ...льхозтехникын» Сэлэнгын отделениинхид ...-3» комбайнда «ЖБ-4,6» түхэлэй жатка таа-...лжа тодхоо. (Зураг 1).

Зураг 1.
1—тусхай валтай подшипнигай корпус; 2—12 шүдэтэй звездочко; 3—звездочконуудые холбоhон гэнжэ; 4—27 шүдэтэй звездочко; 5—подшипнигтай вал hуулгадаг углуутай түмэр кронштейн.

...омбайнда жаткануудые тааруулан табяад, үр-...абасатай болгохо хүдэлмэриие колхоз, совхозой ...али заhабарилгын ямаршье мастерскойдо бүтээ-... болохо юм. Жэшээлхэдэ, жаткануудые «СК-3», ...К-4» комбайнда шагтагалжа холбохын тула тү-...н жаткын урдахи прицепые карданна валтайнь ...талжа абаха хэрэгтэй. Тиигээд № 10 швеллер ...рөөр П — үзэгэй түхэлтэй тусгаар рама гагна-... хээд, тэрэнэйнгээ хоёр тээнь барюул түмэр хэжэ ...ан бухэлхэ байна. Тэрээн-... тусхай татуурга түмэр ...гажа, комбайн жатка хоё-... шарнирлан холбодог. Тус ...ма утаашаа, хүндэлөөшөө ...0х1000 миллиметр байха ...артай. Жаткын комбайнай-... мотоорhоо дамжуулагдан ... абажа хүдэлхын тула ра-... дээрэнь хэдэн газар тус-... түмэр кронштейн hуул-...д, тэрээндээ коробконуу-... тодхожо, хайша хайшань ...данна валнуудые гаргадаг ... Гадна тус валнуудай ...уртэ 12 шүдэтэй звездочко ...лэн табигдана. Тэрэнэй ...жээр дамжуулагдан, жат-...н оньhон түхеэрэлгэнь хү-...гэгдэнэ ха юм. (Зураг 2). ...Жаткын хоёр тээхи ехэ мөөр-...үдыень абажа болохогүй. ...өөрнүүдтээ байхадаа жат-... таряанай ургаса нэгэ ...гдээр хадаха болоно бшуу. ...н жаткань ехээр хэлбэгэ-...эгүй, яб гэмэ байха. Харин ...яалангай хоёр тээхиие аг-...адай тойроходо тэдэ мөөр-...үдэй hаалта хэхэгүйнь ту-... жаткаяа дээшэнь бага үр-...д ябахада хамаагүй.

Агрегадуудые иимэ аргаар тааруулан тодхоходо хадагдаhан баалынь комбайнай ехэ мөөрын хонхойлгоhон мүр дээрэ унахагүй, харин хажуу тээнь hолоомын узуурта хаягдажа, hайнаар хатаха болоно.

Юрын „С-6" комбайнай жаткые „СК-3" комбайнда хайшан гээд тодхохоб?

ӨӨРӨӨ ябадаг «СК-3», «СК-4» комбайнуудаар таряа амяарлан хадажа, баал болгохо дүй дүршэл гансашье Целиннэ хизаар болон Урда Зүгэй районуудта үргэнөөр хэрэглэгдэдэг бэшэ, мүн манай республикын Сэлэнгын, Шергинскэ совхозуудта, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахыда яhала hайнаар нэбтэрүүлэгдэнэ.

Эдэ ажахынууд «С-6» түхэлэй хуушан комбайнуудай таряа хададаг жаткануудыень абаад, «СК-3» гү, али «СК-4» түхэлэй комбайнуудай урдань тааруулан тодходог болонхой.

Эгээн түрүүн «С-6» түхэлэй комбайнай жаткын сабшаhан таряагаа барабан руу оруулдаг налагай талыень (наклонная часть) хуу hалгаажа абаад, жаткын хажуу тээхи мөөрые мулталжа хаяна. Мүн полотногоо татадаг валые баhал абадаг. Гол валыень кривошипнэ валигтайнь тусхай звездочкооронь дамжуулан, богонидхоhон гэнжээр холбоно. Сабшагдаhан таряанай кривошипнэ валда орёолдонгүй, нэгэ жэгдэ зохидоор газарта hолжорон унахын тула тусхай хабтагай хэжэ үгэдэг байна. Һүүлээрнь жаткын хүндэлэнгэй хоёр тээхи тэнсүүриин эгээл тэг дундахиие олоод, ара талынь ехэ хүндэлэн түмэртэ 10—12 миллиметр зузаан хабтагар түмэр барюул хэжэ гагнана. Мүн жаткын ара талын түмэрнүүдтэ хоёр швеллер гагнажа үгэхэ болоно. Гадна жаткын доро тулга, ула хадаха хэрэгтэй.

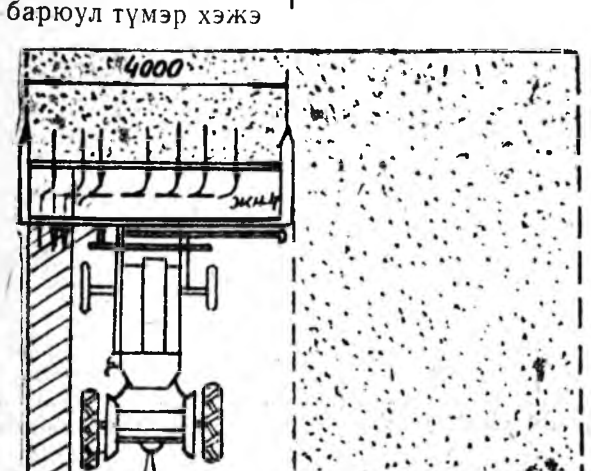
Жаткын оньhон машина хюрөөе комбайнай мотоорой хүсэнтэй хайшан гээд холбохоб?

Түбхын түрүүн тэрэнэй коническэ шестернягай коробко задалаад, досоо валигыень абажа, тэрэнэй шпонкын нүхэ 50—60 миллиметр ута болгожо үгэхэ ёhотой. Тиигээд коробкоёо дахин хабсаргахадаа валигыень баруун гар тээшэнь гаргаад, комбайнай налуу талын карданна валтай вилкээр холбохо. Вилкиинь валhаа мултаржа унахагүйн тула шплинт хэжэ бүхэлдэг юм.

Жаткын хойтохи ута түмэрнүүдые, хажуу тээхи мөөрынь абажа хаяад байхада тэрэнь тэнсүүреэ алдажа, ходо дээшэ, доошоо боложо магад. Тиимэhээ жаткаяа комбайнай урда хүдэлхэгүй бүхөөр холбохын тула «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй Сэлэнгын отделениинхид жаткын ара тээхи хүндэлэн түмэртэ доодо тээhээнь 2 дюймэй бүдүүн хүнды түмэр гагнаад, тэрээндэ шпренгель тодхоо. Тиигээд хүнды түмэртөө кронштейн гагнажа, тэрээндээ «СК-3» гү, али «СК-4» комбайнай жаткын доодохи ула абажа табяа.

2—3 жатка холбоhон агрегадай ажалай бүтээсэ ехэ

«С-6» КОМБАЙНАЙ үргэн жаткые өөрөө ябадаг комбайнуудта тааруулан табиха ондоошье аргануудые хэрэглэжэ болоно. Тиимэhээ «СК-3», «СК-4» комбайнуудые хайшан гээд үргэн абасатай болгохо тушаа ехэ дэлгэрэнгыгээр бэшэбэгүйбди. Юуб гэхэдэ, ажахынуудай механизаторнууд арга боломжоёо хараада абан, элдэб түхэлэй жаткануудые комбайнуудта ямараар тааруулан табихаб гэжэ өөhэдөө гүйсэд шиидхэжэ шадаха байна. Бидэ энэдэ үргэн абасатай жаткануудые комбайнда тааруулан тодхохо тушаа хэдэн зураг-схемэнүүдые харуулаабди.

Зураг 2.
Урдаа «ЖН-4,0» түхэлэй жатка шагтагалаад, хойноо «ЖР-4,9» жатка шэрэhэн «МТЗ-50» түхэлэй тракторай агрегат.

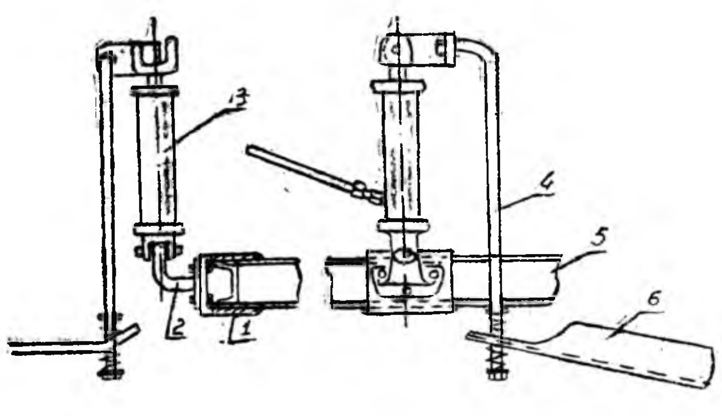
Олонхи ажахынууд hүүлэй жэлнүүдтэ таряа амяарлан хадалга дээрэ хоёр, гурбаншье жаткануудые холбожо, нэгэ тракторта шагтагалаад, хүдэлгэдэг болонхой.

Энээнэй ашаар агрегадуудай ажалай бүтээсэ hураггүй дээшэлхэhээ гадна, трактор, мүн хүдэлмэришэдшье олоор сүлөөржэ үгэнэ, сабшагдаhан газарай гектар бүриин гаргашашье хараа байса бага болоно.

Илангаяа шэнгэн, набтар hолоомотой таряа холбогдомол агрегадуудаар хадаад, баалыень ехэ болгожо, дабхасуулан хаяхада hайн. Үгышье hаа, дундуур ургасатай таряа холбомол агрегадаар хадахадаа баалыень хоорондонь дүтэ дүтэ зэргэлүүлэн хаяулхада өөрэгүй. Һүүлдэ тэрэнииень хоёр подборщигтой комбайнаар нэгэ доро суглуулаад сохиходо таарамжатай бшуу.

Манай республикын зарим колхоз, совхозууд дундуршаг ургасатай таряае «ЖН-4,0», «ЖР-4,9» түхэлэй хоёр жатка холбоод, «Беларусь» тракторта шагтагалжа хададаг байна. (Зураг 2). Тиимэ агрегат хүндэлөөшөө 8,6 метр үргэн газар абадаг юм.

«ЖН-4,0» түхэлэй жаткыень тракторай гидроцилиндртэ сэхэ холбоод, тракторайнгаа хойноhоо нүгөөдэ жаткаяа ондоо тодхомол гидроцилиндрээр хүдэлгэнэ. (Зураг 3). Энээнэй ашаар агрегадта оройдоол нэгэ тракторист ябаха болоно ха юм.

Зураг 3.
1—кронштейн; 2—тракторай кронштейн; 3—гэдэргэнь гаргагдаhан цилиндр; 4—үргэдэг штанг; 5—жаткын лафет; 6—жаткаяа үргэдэг угольник.

Горохой ургаса ямар аргаар хадахаб?

ЭНЭ ургамалые амяарлан хадахадаа өөрынгөө мөөрын эрьелдэсээр хүсэ абажа, хюрөөгөө хүдэлгэдэг «К-2,1» түхэлэй косилка хэрэглэдэг. Теэд тэрэнь хюрөөгөө нэгэ жэгдэ түргэн хүдэлгэжэ, ургасаяа hайнаар сабшажа шададаггүй. Илангаяа газараа тойрохо багтань мөөрынгөө хүдэлхэеэ болиходо хюрөөнь баhал зогсожо, горохой ургаса ёhоор сабшагдангүй үлэнэ.

Эдэ бүгэдые хараада абажа, «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй Сэлэнгын отделениинхид косилкаяа тракторай хойнохи хүсэ абадаг валhаа сэхэ холбоо (Зураг 4). Тэрэниие тааруулан табихань тиимэ ехэ орёо бэрхэтэй бэшэ юм. Иигэжэ тааруулан тодхогдоhон косилкаар таряа хадахада баалынь нэгэ жэгдээр хаягдажа, сэбэрээр сабшагдана.

Баал болгожо сабшагдаhан горохой буурсагууд нэгэ жэгдээр хатажа, эдеэшэдэггүйнь элитэ. Тэрэниие суглуулжа сохиходоо, гээлтэ гаргахагүйн тула зарим ажахынууд горохой ургасые сабшахадаа баал болгонгүй, миил дэлгээтэй зандань орхино. Һүүлдэнь тэрэниие зэргэлүүлжэ табиhан хоёр подборщигтой комбайнаар хуряадаг юм. Энэ арга Челябинска областиин. Красноярска хизаарай ажахынуудта үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

Энээнэй ашаар горохой буурсагууд түргэн хатажа эдеэшэнэ. Хуряажа сохиходо гээлтэ гараханьhураггүй бага болоно.

Зураг 4.
1—Углуутай булад түмэр рама; 2—косилкын оньhон түхеэрэлгэ хүдэлгэдэг тусхай вал; 3—валайнь подшипник; 4—рамаяа бүхэлhэн түмэр татуурга; 5—вал дээрэ hуулгаhан 21 шүдэтэй звездочко; 6—эксцентригэй вал дээрэ hуулгаhан 15 шүдэтэй звездочко.

„ЖВН-10" шэнэ түхэлэй жатка зүбөөр хэрэглэхэ тухай

БАЙГША ондо республикын ажахынуудта үргэн абасатай «ЖВН-10» түхэлэй шэнэ жатканууд олон абтажа байна.

Иимэ түхэлэй жатканууд нёдондо баруун областьнуудай ажахынуудта үргэнөөр хэрэглэгдэжэ, hайн үрэ дүн харуулаа. Жэшээнь, нэгэ тиимэ жаткаар халаан соо 100 га хүрэтэр таряа хададаг байна.

«ЖВН-10» түхэлэй жаткануудые хүдэлгэхынгөө урда зүбөөр хабсаргажа, hайнаар тааруулан тодхохо гээшэ ехэхэн удха шанартай. Эгээн түрүүн таряа хадаха хюрөө болон мотовилыень hайнаар тааруулжа табиха хэрэгтэй. Гадна хэрэгтэй газартань дээгүүр, доогуур сабшахаар болгожо тааруулхадаа мухаридаг каток, уланuудынь зүбөөр тодхохо шухала. Хэрбээ шииг ехэтэй нойтон газарта хүдэлхэ байгаа hаань, уланuудыень дээшэнь үргэжэ үгөөд, жаткаяа катогууд дээрэнь тулгажа байлгаха ёhотой. Харин хажуу тээхи далиинь улые газарhаа 180 миллиметрhээ дооро бэшээр табиха. Юрын хатуушаг хүрьhэтэй газарта хүдэлхэ hаань, мухаридаг катогуудынь өөдэнь үргөөд, гансахан уланuуд дээрэнь байлгахада хамаагүй.

Жаткын мотовило болон хюрөөень тааруулхадаа шүрэбүүдээрнь, мүн пружинаарнь иишэ тиишэнь шангааха, hуладхаха шухала.

Эдэ бүхы түрүү дүй дүршэл, онол аргануудые зүбөөр, шадамараар хэрэглэн, бии байhан машина техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэжэ, ороохо таряанай ургаса эгээл богони болзорто, эрхим шанартайгаар хуряажа абаха дайшалхы зорилго хүдөөгэй механизатор бүхэнэй урда табигдана.

Ургаса хуряалгын эхилтэр богонихон болзор үлөө. Энэ үе соо ажахы бүхэн жатка, комбайнуудаа шэнээр тааруулан тодхожо, үргэн абасатай агрегадуудые олоор бэлдэхэ тушаа яаралтай хэмжээ абаха зэргэтэй.

ЭНЭ ХУУДАҺА БУРЯАДАЙ «СЕЛЬХОЗТЕХНИКЭ» НЭГЭДЭЛЭЙ МЭРГЭЖЭЛТЭД БЭЛДЭЭ.

Кубаниин түрүүшүүл мүрысөөндэ уряална!

БҮГЭДЭ АРАДАЙ МҮРЫСӨӨЕ ҮҮСХЭГШЭД ЭХЭ ОРОНДОО ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР ХОЁР МИЛЛИОН ПҮҮД ТАРЯА ТУШААХАНЬ

УСТЬ-ЛАБИНСК (Краснодарай хизаар), июлиин 12. (ТАСС). Усть-Лабинска таряашад мүнөөдэр шэнэ патриотическа үүсхэл гаргаба. Үйлэдбэриин управлениин хүдөө ажахын түрүүшүүлэй эндэ болоhон зүблөөндэ дээшэлүүлэгдэhэн уялга абтаа. Тиигэжэ 15400 мянган пүүд гэхэ гү, али урдань абаhан социалис уялгада хараалагдаhанhаа хоёр миллион пүүдээр ехэ таряан тушаагдахань.

Долоон жэлэй табадахи жэлдэ усть-лабинска таряашад hайнаар ажаллаа. Тиигэжэ гектар бүхэнhөө 200, дээшэшье пүүд ороохо таряа ургуулhан байна. Мүнөө үедэ гектар бүхэнhөө 33 центнер шэниисэ хуряан абтана. Зонын колхоз, совхозуудта ешмээн, шэниисэ зуу мянган гектарта хуряажа дүүрэбэ.

Хадагдаhан баалнуудые суглуулжа сохижо байнхай. Тэндэхи таряаланда 500 тухай комбайн ажаллана. Комбайн бүхэниинь үдэртөө 600—700 центнер шэниисэ суглуулан сохино. Ороохо таряа бэлэдхэлэй пунктда хоёр халаан соо эльгээнэ. Бэлэдхэлэй пунктнуудта түрүүшын хэды миллион пүүд таряан абаашагданхай.

Усть-лабинска таряашад дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абажа, гүрэндэ түсэбhөө гадуур тушааха, худалдахын түлөө социалис мүрысөө үргэдхэе гэжэ хизаарайнгаа бүхы колхознигуудые, механизаторнуудые, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые, мэргэжэлтэдые уряалба.

Оренбургда таряа хуряалгын халуун хаhа эхилбэ. Эндэхидэй 180—200 миллион пүүд таряа абахын түлөө тэмсэхэ шиидхэхы үе оронхой.

Соль-Илецкын үйлэдбэриин управлени соохоо хамагhаа түрүүлэн XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз эртынгээ таряа сабшажа эхилээ.

Хуряалгын түрүүшын үдэрhөө эхилэн, механизатор коммунист Леонтий Гильдебрандт «ЖВН-10» жаткатай «СК-4» комбайнаар 60 га хүрэтэр хадана.

Хуряалгаяа часай графигаар ябуулна. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Түрүү комбайнер Леонтий Гильдебрандт.

ТАСС-ай фотохронико.

Краснодарай хизаар. Кубаниин колхоз, совхозууд шэнэ ургасын 3 миллион пүүд тухай таряа гүрэнэй амбаарта хааба. Павловска үйлэдбэриин управлениин Сосыкскэ комбинатда сүүдхэдээ 2 мянган тонно хүрэтэр ороохо таряан оруулагдана. Зураг дээрэ: Сосыкскэ комбинатда.

ТАСС-ай фотохронико.

...Шэнэ газар элдүүрилжэ байhан, мүн уужам тала газартай бусад районуудта үргэн абасатай машина техникэ хэ-...глэхэ ёhотой. Тиимэ үргэн абасатай жаткануудые хэрэглэхэдэ тон ашагтай байhаниие дүй дүршэл харуулна. Жаткын ... метр үргэн мүр гаргахада, ажалайнь бүтээсэ урдынхиhаа хоёр дахин дээшэлнэ. Мүнөө жэл шэнэ газар ашагладаг ...йонуудта таряанай ургасые имагтал үргэн абасатай жаткануудаар хуряаха арга боломжо бии. Энэ ушарта ажалай бү-...эсын али тухай дээшэлдэгыень таанар ойлгоно ёhотойт! Энээнэй ашаар таряа хуряалгын болзор эрид хороогдохо, хү-...лмэришэдэй ажал хоёр дахин алмагдаха болоно.

Энэ хэрэгэй гол шухала зүйлын гэхэдэ, тиимэ машина техникэ олоор бүтээдэг болохо, тэрээндэ хүнүүдые hурга-...а, үргэн абасатай жаткануудые зүбөөр ашаглан хэрэглэхын тула тэдэниие hайнаар бэлдэхэ, тааруулан түхеэрхэ шухала.

(Н. С. ХРУЩЕВОЙ 1963 оной мартын 12-то Россин Федерациин колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управленинүүдэй начальнигуудай, партийна комитедүүдэй секретарьнарай зүблөөн дээрэ хэлэhэн үгэhөө).

СССР-эй ГАДААДЫН ХЭРЭГҮҮДЭЙ МИНИСТР А. А. ГРОМЫКЫН ХАРЮУГАЙ БЭШЭГ ДАМЖУУЛАГДАА

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 16. (ТАСС). Советскэ Союзһаа ООН-до байдаг саг үргэлжын түлөөлэгшэ Н. Т. Федоренко СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын харюугай бэшэгые ООН-ой генеральна секретарь У Танда үсэгэлдэр барюулба. 1965 онииие уласхоорондын харилсаа холбооной жэл болгохо гэһэн дурадхалые Советскэ Союз һайшаана гэжэ нүхэр Громыкын бэшэг соо хэлэгдэнхэй.

Уласхоорондын байдалые үндэһөөрнь һайжаруулхын, гүрэнүүдэй хоорондоо этигэлсэлгые, үгэеэ ойлголсолгые бэхижүүлхын, шиидхэгдээгүй гол шухала асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхын түлөө гүрэнүүдэй мүнөөнһөө оролдолго гаргажа эхилээ һаань, уласхоорондын харилсаа холбоо тогтоохо жэл ашатай туһатай байха. Иигэжэ А. А. Громыкын бэшэг соо тэмдэглэгдэнэ.

1965 ондо колониальна системэ хүсэдөөр һалгагдаха, НАТО-гой оронуудай, Варшавска пактда ородог гүрэнүүдэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй зэргэлээ байдаг газарнуудта ядерна зэбсэггүй зоно бии болгогдохо, дэлхэйн бүхы районуудай, гүрэнүүдэй хоорондохи худалдаа наймаан һайжаруулагдаха ёһотой гээд Советскэ Союз тоолоно гэжэ бэшэг сооhь заагдана.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XX сессиие зарлаха, тэндэ гүрэнүүдэй, правительствануудай толгойлогшонорые хабаадуулбал зүйтэй гээд Советскэ правительство дурадхана гэжэ тэндэнь хэлэгдэнэ.

В. В. Маяковскиин зохёолнууд буряад хэлэн дээрэ

Совет үеын гайхамшагта поэт В. В. Маяковскиин олон тоото шүлэглэмэл зохёолнууд буряад хэлэн дээрэ оршуулагдажа, элдэбын согсолбори, суглуулбари, журнал, газетэ болон һургуулиин учебнигүүд дотор тупхагланхай.

Буряадай поэдүүд, илангаяа Цэдэн Галсанов, Чимит Цыдендамбаев ба бусад эдэбхитэйгээр оршуулжа, тэрэнэй зохёолнуудые арад түмэндөө тараадаг юм. «Советскэ паспорт тухай шүлэгүүд», «Шадал мэдүүлмэ шанга хоолойгоор», «Блэк энд Уайт», «Зүүнэй марш», «Шэнэ квартирада ороһон тухай», «Булад шудхагша Иван Козыревай хөөрөөн», «Шэнэ винтовконуудые абая» гэхэ мэтэ зохёолнуудынь буряад уншагшадай дунда яһала мэдээжэ болонхой.

Мүн поэдэй үхибүүдтэ зорюулһан зохёолнууд тусхай номууд болгон хэблэгдээ бэлэй.

1939 ондо Цэдэн Галсановай оршуулһан «һайн гэдэг юун гээшэб, муу гэдэг юун гээшэб» гэжэ найруулга 5000 хэһэгээр хэблэгдээ һэн. Энэ ном мүн 1953 ондо хоёрдохёо хэблэгдэһэн юм.

1950 ондо «Хэн болохом ааб?», 1957 ондо «Үхибүүдтэ» гэһэн шүлэгүүдэй согсолбори хэблэгдэһэн байна.

Социалис революциин гүнзэгы удхатай, уран хурсаар бэшэгдэһэн «Владимир Ильич Ленин» гэжэ поэмэ 1954 ондо 3000 хэһэгээр хэблэгдээ бэлэй.

Н. Дугаров.

Хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэбэ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1963 оной июлиин 15-най Указаар Буряадай АССР-эй арба, арбаһаа дээшэ үхибүүдые түрэжэ, хүмүүжүүлһэн эхэнүүдтэ «Эхэ герой» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдохотой хамта «Эхэ Герой» гэһэн орден, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй грамотатайгаар доро дурсагдаһан эхэнүүдтэ барюулагдаха болобо:

1. **АБРАМОВА Александра Васильевнада**—Загарайн промышленна районой Шулуута тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
2. **ГУЛЯЕВА Таисия Афанасьевнада** — Кабанскын хүдөөгэй районой библиотекарь.
3. **ЕРМЕНОВА Кубули Яковлевнада** — Баргажанай хүдөөгэй районой XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.
4. **ПЕШНЯЕВА Анна Ивановнада**—Кабанскын хүдөөгэй районой Ехэ Дулаан тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

(ТАСС).

Ульдэргын «Коммунизм» колхозой (Хоринин үйл... управлени) колхозник Балдан Гатабай үндэр наһатай... шье колхозойнгоо ажалда оролдоһоор. Мүнөө посхоодой х... байна. Зураг дээрэ: 81 наһатай Балдан үбгэн.

Ж. ЖАБОНОЙ фо...

,,Агитаторай блокнот“

КПСС-эй Буряадай обкомой идеологическа таһагуудай гаргадаг «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ 12-дохи номер буряад хэлэн дээрэ хэблэгдэбэ.

«Агитаторай блокнодой» энэ номерто «Соёл сурталай хүдэлмэридэ шэнэ дэбжэлтэ түйлая» гэһэн түрүү бэшэг, баатарлиг совет космонавтнууд Валерий Быковский, Валентина Терешкова гэгшэдэй ниидэлгэ тухай Советскэ Союзай Коммунис партида, арадта! Бүхы оронуудай арадуудта, правительствануудта! Бүхы хүн түрэлтэндэ КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ Союзай правительствын Хандалга, удаадахи хуудаһануудтань: космонавт-5 — Валерий Федорович Быковский, космонавт-6 — Валентина Владимировна Терешкова гэгшэдэй ажабайдал, ажал ябуулга тухай тобшо намтар толилогдоһон байна.

КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар агитатор А. Сукошкиной «Хүнүүдтэ анхаралтайгаар хандаха, ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ гээшэ — гол зүйл мүн», В. Семеновой «Ажабайдалтай бариисаатайгаар һуралсаа», гэһэн статьянууд толилогдобо.

«Зунай сагта ехэ һүн һаагдаха», «Коммунизм байгуулагшадай түрүү зэргэдэ ябаха» гэһэн статьянууд, хөөрэлдөө хэхэ материалнууд энээн соо оруулагдаба.

Номерой һүүлшын хуудаһануудта Буряад ороной номой хэблэлэй 40 жэлэй туршада хэблэн гаргаһан номууд тухай эндэ толилогдоо.

ПЕНСИДЭ ГАРАБАШЬЕ...

Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Ринчин Сындеевич Сындеев пенсидэ гарабашье, иинтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Мүнөө һаалишанаар хүдэлхэ зуураа һү ехээр һаажа, колхоз соогоо түрүүлһээр. Нёдондо нүхэр Сындеев даадаг үнеэдэйнгээ тус бүриһөөнь 1035 литр һү һаажа, түсэбөө 172 процентээр дүүргэһэн байна.

Р. С. Сындеев туйлаһан амжалтаараа хэзээшье һанаагаа амардаггүй, адууһа малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхын тула ходо оролдожо байдаг. Мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө 1040 литр һү һааха уялга абаад, тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхын тула, «унаһан малгайгаа абангүйгөөр» ажаллажа байнхай. Һү һааха хахад жэлэйнгээ түсэб Ринчин Сындеевич 110 процент дүүргэ... июльдэшье амжалта байнхай.

Буряадай АССР-эй 40... ойтой дашарамдуулан, амжалта туйлаһанайнгаа... нүхэр Сындеев РСФСР-эй... но Соведэй Президиумэй Г... лэй грамотаар шагнагдаа.

П. Жу...
хүдөө бэш...

Элүүрые сахигшадай һайндэр

Июлиин 11-дэ Кабанскын Соёлой байшанда совет элүүрые сахигшадай 45 жэлэй ойн һайндэр тэмдэглэбэ.

Совет медицинын хүгжэлтэ тухай Кабанскын районно больницын главна врач А. А. Ивко элидхэл хэбэ. Тэрэ совет медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй амжалта болон шэн габьяата ажал хүдэлмэри тушаа суглараагша зондо дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ.

Элидхэлшэ аймагайнгаа элүүр энхые хамгаалагшадай үүргэ тухай тогтожо, эрхим эмшэд К. П. Аксенова, И. В. Маслова, медицинскэ сестра В. И. Манькова, И. Г. Кузнецова, санитарка М. Р. Коркина болон Степной Дворецкэ фельдшерскэ пунктые даагша Н. Г. Ивановагай ульгэр жэшээтэ ажал хүдэлмэри тухай хөөрөө.

Элидхэлэй һүүлээр, суглараагша зоной үмэнэһөө А. В. Главин үгэ абажа иигэжэ хэлээ:

—Илангаяа Кабанскын аймагай больница тушаа нэгэ хэдэн үгэ хэлэхэ һанаатайб. Энэ больницын хүдэлмэрилэгшэд үбшэнтэндэ онсо анхаралаа хандуулжа, энэрхыгээр оролдожо, аргалдаг юм. Эндэхи эмшэд олон хүнүүдые үхэлһөө абарһан түүхэтэй. Тиимэһээ бултанай зүгһөө баярые хүргэхыем зүбшөөгыт,—гээд хэлэхэдэнь, тэндэ суглараагшад нэрьемэ альга ташалгаар баясан угтабад.

Энэ суглаан дээрэ Кабанскын үйлэдбэриин управлениин партком болон аймагай Соведэй гүйсэдком бүлэг эмшэдые Хүндэлэлэй грамотаар шагнаба. Мүн Кабанскын больницын партийна, профсоюзай организацинууд эрхим хүдэлмэрилэгшэдтөө үнэтэ бэлэгүүдые барюулаа.

Совет медицинын 45 жэлэй ойн һайндэртэ зорюулан, медицинын шэнэ зэмсэг хэрэгсэлнүүдые харуулһан выставкэ эмхидхэгдэжэ, хүн зониие ехэтэ һонирхуулба.

А. Бусурманов.

Рольнуудыень колхознигууд наадаха...

«Мүнөөдэр А. Софроновой «Стряпуха хадамлагдаба» гэжэ пьесээр премьерэ табигдахань» гэһэн соносхол Ехэ Куналей тосхоной гудамжада [illegible] үлгөөтэй байба. Тус пьесын рольнуудые манай уран һайханай бүлгэмэй гэшүүд наадаха юм гэжэ тэрэ соносхолдо бэшээтэй байгаа һэн.

Үдэшэнииинь хүдөөгэй Соёлой байшангаар дүүрэн колхозой гэшүүд хүгшэн залуугүй сугларшанхай. Шамтай сугтаа хүдэлдэг, дүтыншни нүхэр колхозойнгоо клубай ендэр дээрэ тад ондоо хүнэй, пьесын геройн рольдо наадажа байхадаа хэды һонин гээшэб.

...Хэдэн жэлэй саана Ехэ Куналейн Соёлой байшангай дэргэдэ уран һайханай бүлгэм хүдэлжэ эхилһэн юм. Ондоогоор хэлэбэл, энэ бүлгэмэй гэшүүдые хүдөөгэй театрай артистнар гэжэ ойлгохоор. 1961 ондо А. Арбузовай «Иркутская история» гэһэн зүжэг, хойто жэлынь А. Софроновой «Стряпуха» комеди нютагтаа табиһан юм.

Мэнэ һаяхан «Стряпуха» комедиин үргэлжэлэл болохо «Стряпуха хадамлагдаба» гэһэн пьесэ табиба бшуу.

Шэнэ зүжэгэй табигдаха бүри ехэ куналейнхид хэды баясадаг, хүхидэг, омогорходог гээшэб. Зүжэгэй рольнуудые, колхознигууд Н. И. Рымарев, Т. А. Рыжаков, багшанар Т. А. Андреева, Г. Ф. Трифонова, С. Н. Орлов, В. Д. Гребеньщиков, врач Л. Е. Гусарова, медсестра Е. П. Иванова болон бусад наадана. Эдэнэр ёһотой артистнууд.

Колхозой луговод Ф. Ф. Рыжаков, детсадай хүмүүжүүлэгшэ И. В. Голендухина, А. Т. Лобазеров гэгшэд уран һайханай бүлгэмдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнгаа түлөө Буряадай АССР-эй соёл культурын габьяата ажал ябуулагша гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна.

О. Березков.

Эдиршүүл иигэжэ амарна

Мухар-Шэбэрэй тосхоной эхэнэрнүүдэй соведэй болон профсоюзай эмхинүүдэй үүсхэлээр тэндэхи 11 жэлэй дунда һургуулиин дэргэдэ хүүгэдэй элүүржүүлгын талмай нээгдэбэ. Тэндэ нэгэдэхи—табадахи классуудай 70 һурагшад хабаадуулагдаба.

Тус талмайн хүмүүжүүлэгшэд экскурс эмхидхэн аяншалгада гарана, дуу заана, һонин һонин ном уншана, уралалга хэнэ.

Түргөөр, эрхим шанартайгаар

Энэ дээдэ зураг харагты. Городоймнай нэгэ үйлсэдэ хуушан, шэнэ Улаан-Үдэ уулзашоод байна бэшэ аал: нэгэ талаһаань табан дабхар гоё һайхан гэрнүүд, нүгөө таладань унаха болошоһон хуушан бараагууд.

Үнгэрһэн жэлдэ зураг дээрэ харагдажа байһан 3 шэнэ гэрнүүдэй орондо бараагууд байһан юм. Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой капитальна барилгын таһагай барилгашад тэрэ хуушарһан бараагуудыень абажа хаяад, шэнэ гэрнүүдэй һуурииин түрүүшын шулуу табижа эхилһэн байгаа. Һаяхан тэдэ гэрнүүдэй нэгэниинь ашаглалгада үгтэжэ, заводой хидэлмэришэдэй 44 бүлэ шэнэ байрануудта түбхинэбэ. Һараһаа нүгөөдүүлынь, үшөө нэгэ хэды болоод гурбадахи гэрынь бэлэн боложо, 40—40 бүлэ шэнэ байрануудтай болохонь.

Заводой капитальна барилгын таһагай барилгашад барилгаяа түргөөр, эрхим шанартайгаар хэдэг болонхой. Тэдэнэр июль һарада түсэбөөр хараалһан болзорһоо 3 һара урид тус бүридөө 60—40 байратай хоёр гэрнүүдые ашаглалгада тушаажа, гүрэнэй комиссиин зүгһөө эрхим һайн гэһэн сэгнэлтэ абаа.

Е. Пронинoй,
фото-текст.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур
1963 оной июлиин 20.

ХИЛЫН СААНАҺАА

КПСС ленинизмын тугые дээрэ үргэжэ ябан...

КПСС-эй ЦК-гай нээмэл бэшэг тухай гадаадын оронуудта иигэжэ бэшэгдэнэ

СОФИ. «Марксизм-ленинизмын туг доро нэгэдэхэ, эб хамта байха», «Марксизм-ленинизм — хүн түрэлтэнэй ерээдүй тээшэ дабшаха гол хараа», «Ленинскэ заабариие зүбөөр бэелүүлэн, эб найрамдалай, агуухэ уг зорилгонуудай илахын түлөө тэмсэхэ», «Ленинскэ зүб замаар», «КПСС — агуухэ ленинскэ үзэл сурталай туг баригша» гэһэн гаршагуудые хэжэ, Болгариин газетэнүүд КПСС-эй ЦК-гай нээмэл бэшэг тухай түрүү бэшэгүүдые толилоо.

Уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй үндэһэн шухала асуудалнуудаар КПСС-эй бэелүүлдэг ленинскэ политика энэ нээмэл бэшэг соо тодо баримтатайгаар, харуулагданхай гээд «Работническо дело» газетэ тэмдэглэнэ. Манай ороной коммунистнууд, бүхы ажалшад энэ бэшэгыень халуунаар дэмжэнэ гэжэ тэндэнь заагданхай.

Хитадай Коммунис партиин хүтэлбэри ямаршье үндэһэ баримтагүй, худал хуурмаг доботолгонуудые хэнэ. Харин тиихэдэнь КПСС-эй ЦК-гай нээмэл бэшэг соо социалис оронуудай, бүхы дэлхэйн коммунистнуудай нэгэдэлые бэхижүүлхэ тухай анхарал оролдолго гаргагдана. Эб найрамдалай, демократиин, национальна талаар бэеэ даанхай байхын, социализмын түлөө тэмсэлдэ Совет ороной бүхы арадуудай, бүхы дэлхэйн коммунистнуудай хүсэл эрмэлзэлтэй нээмэл бэшэг соо хэлэгдэһэн согсололнууд тааралдана гээд хэлэгдэнэ.

ПРАГА. КПСС-эй ЦК-гай нээмэл бэшэгтэ зорюулагдаһан суглаан, хөөрэлдөөнүүд Чехословакиин предприятинуудта үнгэргэгдэнэ. Бүгэдын агуухэ зорилгонуудые бэелүүлхын, эб найрамдалай, социализмын түлөө тэмсэлдэ Чехословакиин коммунистнууд, бүхы арад зон КПСС-тэй, совет арадтай, бүхы марксистско-ленинскэ партинуудтай нэгэн хамта ябана гэжэ эдэ суглаан, хөөрэлдөөнүүд тодорхойлно.

Хүн түрэлтэнэй ерээдүйе термоядерна дайн байлдаагаар шиидхэжэ болохогүй гэжэ Прагын «Татровка» предприятиин хүдэлмэрилэгшэд мэдүүлнэ. Хэрбээ бүхы предприяти, хүн зоной, амитай амитадай үгы хэгдээд байгаа һаань, социализм, коммунизм хайшан гэжэ байгуулагдаха болоноб гээд тэдэнэр асууна.

КПСС-эй ЦК-гай бэшэг дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй мүнөөнэй үе сагай стратеги, тактикые зохёон байгуулхы ёһоор, каучна талаһаань гүнзэгы удхатайгаар тайлбарилан харуулна. Харин хитад коммунистнууд уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй гол харааа шугамые буруушаана гэжэ КПЧ-гэй Урда Чехиин обкомой секретарь К. Благник хэлэбэ.

«Руде право», «Праце», «Свободне слово» болон бусад Чехословакиин газетэнүүд нээмэл бэшэг тухай ажалшадай һанамжануудые толилно.

УЛААН-БААТАР. Партийна организацинуудта, Советскэ Союзай бүхы коммунистнуудта КПСС-эй ЦК-гай зорюулһан нээмэл бэшэг ехэ шухала удхатай марксистско-ленинскэ документ болоно. Монголой арадай революционно партиин гэшүүд Советскэ Союзай Коммунис партиин баримталдаг хараа шугамые хүсэдөөр дэмжэнэ гээд МОНЦАМЭ агентствын корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө «Намын амьдрал» журналай главна редактор Н. Шарав-Иш мэдүүлбэ.

КПК-гай ЦК-гай КПСС-эй Центральна Комитедтэ эльгээһэн бэшэгые Н. Шарав-Иш буруушаагаа. КПК-гай ЦК-гай бэшэг соо хэлэгдэһэн зүйлнүүд дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй, бүхы социалис можын оронуудай уг зорилготой огтолон таараалданагүй гээд тэрэ үргэлжэлүүлбэ.

БЕРЛИН. КПСС-эй ЦК-гай нээмэл бэшэгэй бүхы дэлхэй дээрэ үргэнөөр дэмжэгдэжэ байһан тухай ГДР-эй хэблэлдэ тэмдэглэгдэнэ. Уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй шухалын шухала асуудалнуудаар Советскэ Союзай Коммунис партиин ямар хараа шугамтай байһаншинь бэшэг соо тодорхойлогдонхой. Энээншиень эб найрамдалда дуратай бүхы хүнүүд нэгэн дуугаар һайшаан дэмжэнэ гэжэ «Берлинер Цейтунг» газетэ бэшэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай бэшэг ... газетэнүүдтэ толило...

ГАВАНА, июлиин ... (ТАСС). «Нотисиас ...», «Революсьон», «Мундо» ... тэнүүд партийна орга... нуудта, Советскэ Союза... коммунистнуудта К... ЦК-гай зорюулһан нээм... шэгые дэлгэрэнгыгээр ...

КПСС-эй ЦК-гай и... Пленумдэ Н. С. Хру... хэлэһэн үгыень „... газетэ гаргаба

УЛААН-БААТАР, ... 17. (ТАСС). МНРП-гэ... гай орган «Үнэн» газетэ... эй ЦК-гай Пленумдэ... Н. С. Хрущевой 1963 ои... ниин 21-дэ хэлэһэн үг... нөөдэр хүсэдөөр т... Энэнь «Марксизм-ле... манай туг, манай да... зэбсэг» гэһэн гаршагта...

Негрнүүдэй тэмсэл шангадана

НЬЮ-ЙОРК, июли... (ТАСС). Үндэһэ яһанай... США-да гаргаха эшэ... муухай аашые усадхах... лөө негрнүүд шэнэ хүсэ... тэмсэжэ оробо. Негр... эгээ ехэ зургаан орга... нууд хэлсээнүүдые хэж... дэ нэгэн хамта тэмсэх... шиидэбэ.

Үндэһэ яһанай илгаа... гада эсэргүүгээр тэмсэд... рай түбынь болохо Ча... (Урда Каролина штат)... то ехэ жагсаал болоо. Ж... лай үедэ болоһон тулал... һүүлээр 65 хүн тушаагда...

АНГЛИИН САМОЛЁДУУД КУРД АРАДТА ЭСЭРГҮҮГЭЭР ХЭРЭГЛЭГДЭХЭНЬ

АФИНЫ, июлиин 17. (ТАСС). «Неа» газетын мэдээсэһээр, Сиридэ байдаг Англиин посольство Сириин правительствада гүйлтэтайгаар хандаба. Англиин сэрэгэй самолёдуудаа Сириин газар дээгүүр ниидэжэ, Ирак ошохые зүбшөөгыт гэжэ Англиин посольство гуйһан байна. Дамаскһаа абтаһан мэдээгэй ёһоор, Ирагай хойто талада курд арадта эсэргүүгээр хэгдэжэ байһан сэрэгэй доботолгонуудта Англиин самолёдууд хабаадахань.

Кипра дээрэхи сэрэгэй баазануудһаа Англиин самолёдууд үе үе болоод лэ Ирак ниидэжэ ошоно. Тиихэдээ Иранай сэрэгэй аэродром дээрэ замдаа бууха юм. Ирагай правительстватай уридшалан хэлсэнгүйгөөр Сириин засагаархид Англиин самолёдуудай ниидэхые зүбшөөбэ.

Франциин ажалшадай тэмсэлэй үдэр

ПАРИЖ, июлиин 17. (ТАСС). Ажалшадай забастовко хэхэ эрхые хаһаха һэдэлгэтэй хуулиие Франциин Национальна суглаанда мүнөөдэр зүбшэн хэлсэхэ юм. Энэ хуулинень Франциин правительство дурадхаһан байна. Энэ хархис удхатай хуулида эсэргүү тэмсэлэй үдэрые Франциин ажалшад мүнөөдэр соносхобо. Профсоюзай эрхэнүүдээ, эрхэ сүлөөгөө хамгаалхаар шиидэнги байһанаа ажалшад элиншэлэн тодорхойлоо.

Эртэ үглөөнһөө хойшо Парижай үйлсэнүүдтэ автобусууд тогтобо. Иигэжэ Парижай автобусой хүдэлмэрилэгшэд забастовкодо бодоо. Удаалуулан электригүүд, түмэр замшад, алба хаагшад, метрогой хүдэлмэрилэгшэд, почтын алба хаагшад, элдэб ажалтай бусад ажалшад хүдэлмэреэ зогсообо. Оронойнь экономикын бүхы һалбаринуудта ажалладаг хүнүүдэй забастовко соносхогдоһон байна.

Урда Вьетнамай патриодуудай тэмсэл

ХАНОЙ, июлиин 17. (ТАСС). Энэ оной түрүүшын хахадта арадай патриотическа хүсэнүүд Урда Вьетнамай зүүн талын арбан провинцинуудта американо-нгодиньдьемовс кэ 37 самолёдуудые буудаһан, 13-ень унагааһан байна гээд «Сүлөөлэлгэ» гэжэ Урда Вьетнамай агентство мэдээсэнэ.

Урда Вьетнамай түбэй гурбан провинцида үнгэрһэн энэ туршада арадай зэбсэгтэ хүсэнүүд дайсанай 1880 солдадуудые һалгаһан байна.

Гадна эдэ провинцинуудта байрлаһан партизанууд дайсанай гурбан вертолёт унагааһан, гурбыень муудхааһан байна. Гадна сэрэгэй ашаанай 28 машина һалгаһан, поезд унагааһан, элдэб янзын ехэ зэбсэг абалан баиха юм.

Португалида хүн тушаагдана

ПАРИЖ, июлиин 16. ... Португалида хүн зон тушаа... гээд «Юманите» газетэ мэ... Тушаагдаһан зоной тоо үдэр... олошоржо байна. Тиигэжэ ... нууд, уһан далайе шэнжэл... эрдэмтэ һүүлэй үедэ тушааг...

Редактор
Ц. О. ОЧИР...

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-... улица ЛЕНИНА, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. ре... тора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27... отделов: сельскохозяйственного производства и партий... жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и пар... ной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.
Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологическ... —24-74, советского строительства и быта—34-93, рабсель... ров и писем—25-41, 38-30, информации—32-74 и переводо... 34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.

Н00477. Зак. № 953